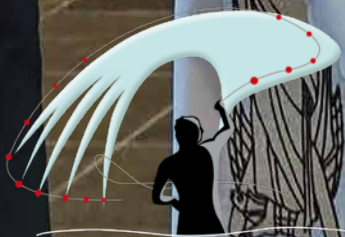

Onderweg

TENDE JAARGANG
10

Jaargang 10, nummer 7

Periode 8 oktober t/m 27 november 2022

Verschijningsdatum volgend nummer:

Jaargang 11, nummer 1: 18 november 2022

Betreft periode 26 november 2022 t/m

15 januari 2023

Inleveren kopij tot 28 oktober 2022

Colofon

Zie pagina 12.

Inhoud

Cover: het aanbieden van de gaven voor de Voedselbank tijdens de startviering

2 Voorwoord**3 Van de pastores****4 Verbinden en vernieuwen**
parochiële startviering 2022**5 Van de bestuurstafel****6 Ariëns Prijs voor Diaconie 2022**
Caritas / Van de bestuurstafel**7 Kwartetspel**

Wat hebben de kaarten ons te zeggen?

Laatste Effataviering**8 Kristien Hemmerechts' terugkeer****Onderweg naar Jeruzalem****9 In de spotlights****10 Lourdesbedevaart****Bezinnend op weg naar Kerst**
Ariëns herdenking 2022**11 Anton Bos, 25 jaar diaken****12 Colofon****Aandacht voor****13 Bijlage vieringschema****14 en 15 Vieringschema****16 en 17 Kids & Teens****18 t/m 31****Uit de geloofsgemeenschappen****32 Tabernakel en godslamp in Zutphen****Voorwoord**

Foto's zeggen soms meer dan woorden. Bij het zien van een foto kun je soms weer de gevoelens krijgen die je had toen de foto gemaakt werd. Je hebt als het ware weer contact met de persoon of de natuur die op de foto staat.

In deze *Onderweg* staan meerdere fotoverslagen: van de parochiële startviering, van de jubileumviering van diaken Anton Bos en van de jubileumviering van de Effata werkgroep. Deze Effataviering was tevens een afscheid, het was de laatste Effataviering. Bij het zien van zo'n fotoverslag herinner je je hoe je die viering zelf hebt ervaren. En als je er niet geweest bent, kun je bij het lezen van het verslag je een beeld vormen van hoe het geweest is.

Thuis heb ik in de kamer ook foto's staan en aan de muur hangen. Kijk ik naar een vakantiefoto, dan ben ik weer even terug op die plek in dat land. Ik voel dan weer de rust en het genieten van dat moment. Kijk ik naar een foto van een feestelijke familiebijeenkomst, dan ben ik dankbaar dat ik dat samenzijn met mijn familie mocht vieren. Kijk ik naar een foto van iemand die overleden is, dan ben ik verdrietig, maar ook blij dat ik haar/hem gekend heb.

2 november is het Allerzielen. Dan krijgt zo'n foto van een overledene een extra dimensie. Ik wens dat velen van u dan weer even 'in contact staan' met haar/zijn geliefde familielid of vriend(in). Dat er herinneringen opgehaald kunnen worden samen met anderen. En dat er vrede en rust in uw hart mag zijn.

Magda van Ommen

PCI - Noodhulp

Heeft u om wat voor reden dan ook hulp nodig? Neem contact op met de Parochiële Caritas Instelling (PCI)
Email: pci@12apostelen.nl
www.pci12apostelen.nl

Telefoonnummer voor:

Ziekenzalving, ziekenzegen
en uitvaart 06 103 19 638

Leven in Gods licht

De zomer is voorbij. De bladeren vallen. In de herfst denken we ook aan de mensen die ons, in eigen kring en in de geschiedenis, zijn ontvallen. In het weekend van 1 en 2 november vieren we allereerst het feest van Allerheiligen. We denken dan aan de mannen en vrouwen in de geschiedenis in wie en door wie het licht scheen van onze God. Zij wisten Zijn heil en liefde hier op aarde uit te dragen, zij die reeds over de grens van de dood zijn gegaan en nu leven in Gods liefde. Dat deze mensen ons mogen blijven inspireren om Zijn weg te gaan.

De volgende dag vieren we Allerzielen. We staan stil bij degenen met wie we verbonden zijn, vreugde en verdriet hebben gedeeld, goede en slechte tijden hebben gekend. Op deze dag komen we samen om te bidden. Herinneringen komen boven, gevoelens van verdriet en de leegte van het gemis. Misschien herinner je momenten van contact: liefde, warmte, waardering. Misschien herinneren we de karakteristieke manier van doen, van diegene die je nog zo dierbaar is: bepaalde uitspraken en gewoontes. Het goede, maar ook de tekorten.

Als een geliefde dood gaat, dan sterft er ook een stukje in jezelf. We zoeken dan naar woorden van troost in het evangelie. In de leegte die wij voelen horen wij Maria zeggen. “Ze hebben mijn Heer weggehaald. Ze hebben onze geliefden weggehaald.” In ons diepste zijn voelen we de leegte, het verdriet, het verlangen, het gemis. Rouwen om dat wat we zo lief hebben gehad, doet pijn en kost tijd. Ieder mag en moet dit op zijn eigen wijze doen. Stukje bij beetje, dag voor dag.

In dat verdriet hebben we mensen om ons heen nodig die ons troosten, die met ons willen luisteren naar de verhalen, de herinneringen, waardoor er door de pijn en de tranen heen een voorzichtige glimlach kan ontstaan. Jezus vraagt aan Maria om Hem niet vast te houden. Loslaten doe je stukje bij beetje, door een

laatje op te ruimen, kleren op te ruimen, maar altijd blijft er een foto staan, een lichtje staan of een aandenken aan een mooi moment.

Jezus maakt duidelijk, dat ons leven meer is, dan alleen ons bestaan hier op aarde. Ons lichaam is vergankelijk en sterft, maar onze Geest blijft verbonden met wat ons te boven gaat, met iets dat groter is dan onszelf, met God. Jezus zegt dat Hij opstijgt naar de Vader, die ook onze Vader is. Jezus stijgt op naar zijn God die ook onze God is. En Maria uit Magdala gaat naar de leerlingen toe en zegt: “Ik heb de Heer gezien.”

We zijn verbonden met de Geest, met opstanding, met liefde en nieuw leven, leven dat sterker is dan de dood. Wat Geest is, dat blijft: de liefde, de eigenwijsheid en de wijsheid. Wie je dierbare overledene, ten diepste is, dat zal altijd blijven ... bij jou ... bij ons. Voor sommigen van ons kan het zelfs zijn dat je voelt dat je overleden dierbare achter je staat en met je meeleeft, je soms bemoedigt en bevestigt. Soms zeggen mensen weleens: “Het is alsof hij of zij meekijkt als een engeltje op mijn

schouder.” Soms voel je de hand op je schouder, of word je bij de hand genomen of gedragen. Soms voelt het even of je dierbare door een herinnering heel dicht bij is. Daar vallen Gods liefde en de Geest van onze geliefden samen.

Liefde en leven zijn sterker dan de dood. Op die momenten mogen wij een stukje van de verrijzenis voelen en daar troost uit putten. Troost voor en met elkaar. Troost die ons helpt om stukje bij beetje op te staan en net als de leerlingen opnieuw op weg te gaan. In die herinnering willen wij onze overleden dierbaren op Allerzielen in onze kerken in het licht te zetten en ons, in de kracht van de Heilige Geest verbonden voelen, met hen. In de wederkerigheid van die liefde voelen wij ons met elkaar verbonden. Wij geloven immers dat ons leven gedragen wordt door God. Wij komen van Hem vandaan en we gaan naar Hem terug. Zijn liefde overwint alle pijn, angst, eenzaamheid. Dat wij in ons leven daarvan mogen getuigen en met elkaar mogen werken aan een wereld van vrede en geluk voor ieder van ons.

Carin Timmerman, pastoraal werker

Verbinden en vernieuwen

parochiële startviering 2022

Op zondag 4 september 2022 was het eindelijk zover, dat we weer een startviering konden houden. In 2020 en 2021 was door de coronapandemie een viering niet mogelijk. Mede dankzij een goede en gedegen voorbereiding kon een prachtige dag gerealiseerd worden. In een goed gevulde Christus Koningkerk in Vorden gingen vijf leden van het pastoraal team voor in de Eucharistie. Een koor van 45 zangers en zangeressen, allen koorleden van verschillende koren uit de 14 geloofsgemeenschappen, leverde een belangrijke bijdrage aan de viering. De oproep om artikelen voor de Voedselbank mee te nemen, werd boven verwachting opgevolgd. Vele manden en dozen werden gevuld. Leden van de PCI-werkgroep zorgden ervoor dat de pakketten bij de Voedselbank terechtkwamen, dus op de plek waar men op dit moment naar voedselpakketten snakt. Het thema van deze dag – **‘Verbinden en vernieuwen’** – is niet zomaar gekozen. Als parochie staan we immers op een

kruispunt, een punt om een nieuwe weg in te slaan. Hiervoor zijn handen nodig, handen van vrijwilligers en ‘kartrekkers’. Op de zonnige zondag 4 september waren de handen ook aanwezig: handjes met eigen teksten door kinderen tijdens de nevendienst geschreven en tijdens de vredeswens uitgedeeld, handen afgebeeld op de petitfours bij de koffie/thee en handen van vrijwilligers die hand- en spandiensten verrichtten.

Veel parochianen genoten ervan om buiten in het zonnetje elkaar bij te praten. Het 12½-jarig jubileum van de parochie HH. Twaalf Apostelen kreeg ook aandacht. Een prachtig uitgevoerd kwartetspel, bestaande uit 14 kwartetten met foto’s van de 14 geloofsgemeenschappen van de parochie. Het kwartetspel had goede aftrek; het spel is dan ook een waardevolle herinnering. Ook parochianen die niet in de gelegenheid waren in Vorden aanwezig te zijn, willen we in de gelegenheid stellen om in het bezit te komen van dit kwartetspel.

U kunt het kwartetspel bestellen via ons secretariaat in Zutphen of via uw eigen geloofsgemeenschap. Het parochiebestuur zal zorgen dat de spellen op de locaties worden afgeleverd.

Het parochiebestuur, het pastoraal team en de vele vrijwilligers kunnen terugkijken op een geslaagde parochiële startviering 2022.

VAN DE BESTUURSTAFEL

De geloofsgemeenschappen van onze parochie hebben over hun toekomst nagedacht. In veel gevallen zijn er parochiebijeenkomsten gehouden om hierover van gedachten te wisselen. De pastoraatgroepen hebben hierbij een belangrijke rol en zoeken naar antwoorden op vragen als: “Wat kan er nog?” en “Zijn er voldoende vrijwilligers?”

Voor de meeste geloofsgemeenschappen gaat het om een toekomst zonder kerkgebouw. Een realiteit, maar het is begrijpelijk dat veel parochianen het hiermee toch wel moeilijk hebben. Het omgaan met de realiteit vraagt om inzet en aandacht van velen. De goede weg en de goede woorden vinden, lukt niet zomaar. Wij hebben elkaar nodig. De spirit, de open blik om kerk te zijn, waarbij min of meer bijna niets meer vanzelfsprekend is. Het is moeilijk om met durf en een positieve blik naar de toekomst te kijken, te discussiëren en na te denken over wat er nog wel kan.

Het woord “moeten” heeft een beladen betekenis. Maar vrijblijvend is het toch ook niet. Want bij kerk-zijn horen op de eerste plaats onze parochianen, onze vrijwilligers met pastoraatgroepen en locatieraden en een pastoraat dat door een parochiebestuur ondersteund wordt. Het parochiebestuur heeft als belangrijke taak om het pastoraal team te ondersteunen, zodat zij hun pastorale werk naar behoren kunnen doen en zich minder met organisatorische zaken hoeven bezig te houden. De zakelijk besommingen worden zo goed mogelijk door het bestuur behartigd. Voor meerdere kerkgebouwen lopen gesprekken en worden routes uitgezet om deze te vervreemden, een proces dat langzaam op gang komt. Op de meeste plekken betekent het, dat er een wijziging in het bestemmingsplan nodig is, dit om een kerkgebouw een nieuwe of andere functie te geven. Het kan soms een combinatie zijn van functies, respectievelijk gebruik. Wijziging van een bestemming is een openbare procedure die in overleg en met goedkeuring van de betrokken gemeente ingezet kan worden. Een dergelijke procedure kan behoorlijk veel tijd vragen. Op dit moment is er nog voor geen enkel kerkgebouw een definitieve afspraak of overeenkomst. Mocht dit ophanden zijn dan wordt de betrokken geloofsgemeenschap hierover

geïnformeerd. Het parochiebestuur opereert momenteel nog steeds met een kleine bezetting, maar er is zicht op enige versterking.

Echter, voor mijn portefeuille ‘gebouwen en begraafplaatsen’ is het nog niet gelukt om een opvolger te vinden.

De vele oproepen hebben helaas nog niet geresulteerd in “de roeping” om deel te zijn van het parochiebestuur. Gelet op mijn persoonlijke zittingstermijn zou ik willen stoppen. Echter, het pastoraal team en de zittende leden van parochiebestuur hebben een dringend beroep op mij gedaan om de portefeuille ‘gebouwen en begraafplaatsen’ niet zomaar los te laten. Daarom heb ik toch maar het besluit genomen nog even te blijven. Maar ik geef de bestuurswerkzaamheden graag over aan anderen. Schroom niet en vraag een gesprek aan om geïnformeerd te worden over de taken en mogelijkheden op bestuurlijk niveau.

Wellicht kunt u voor de parochie veel betekenen. Op specifieke gebieden is de overweging om als ondersteuning professionals in te schakelen.

Herman Heuver

Ariëns Prijs voor Diaconie 2022

De Ariëns Prijs voor Diaconie wordt in 2022 voor de zevende keer uitgereikt. Het Aartsbisdom Utrecht en de Stichting Het Ariëns-Comité vragen uw medewerking om de Ariëns Prijs 2022 opnieuw tot een diaconaal feest te maken. Dit jaar behoort 'Het Brede Dak' in Zutphen en Ruurlo tot de genomineerden voor deze bijzondere prijs.

Het oudste maaltijdproject in Zutphen, dat in 2022 aan zijn 24ste seizoen begonnen is en sinds twee jaar ook actief is in Ruurlo, gaat uit van de geloofsgemeenschap: 'Het Brede Dak'. Vrijwilligers bieden elke maand een open huis en een warme maaltijd aan allen die

daar behoefte aan hebben. Er is elke keer plaats voor ongeveer 30 gasten. Er heeft zich een vaste groep gevormd van met name ouderen. Valt er iemand af, vaak door overlijden, dan is er weer plaats voor een nieuwe gast. In Zutphen (en nu ook in Ruurlo)

zijn ongeveer tien vrijwilligers rond de maaltijden actief. De uitreiking van de Ariëns Prijs vindt plaats op zaterdag 22 oktober 2022 in het Titus Brandsma Huis te Deventer (Colmschate). Naast de Ariëns Prijs voor Diaconie wordt dan ook de publieksprijs uitgereikt: daarvoor kan tot 15 oktober worden gestemd via <https://www.aartsbisdom.nl/home/diaconie/ariens-prijs-diaconie/ariensprijs2022/stembus-ariens-publieksprijs-2022/>

U stemt toch ook? Via de link komt u terecht bij de stembus. U kunt stemmen tot 15 oktober. **Van harte aanbevolen!** De actie wordt ondersteund door het parochiebestuur en pastoraal team!

Caritas / Van de bestuurstafel

De maximale duur van een bestuurslidmaatschap van de PCI is in principe acht jaar. Deze door het bisdom opgestelde regel heeft tot gevolg dat we de afgelopen maanden van een drietal bestuursleden van het eerste uur afscheid hebben moeten nemen: Fons Stapelbroek, Theo Venneman en Bennie Mentink. Meer dan acht jaar waren zij lid van het PCI bestuur en in die jaren hebben ze heel veel werk verzet. Daarvoor onze hartelijke dank. In het kader van deze exodus zijn er nieuwe bestuursleden gezocht en dat is tot op heden deels gelukt. Sinds enige maanden maken Stefan Rutten als algemeen lid en ondergetekende (Max Jaspers Focks) als voorzitter deel uit van het bestuur. Maar we zijn op zoek naar meer bestuursleden, het liefst ook vrouwen en mannen van buiten Zutphen. Voor belangstellenden is het van belang te weten dat we gemiddeld zes of zeven keer per jaar vergaderen.

Ook op het gebied van het beheer van ons vermogen is er de afgelopen maanden het nodige gebeurd, zoals de verkoop van gronden en een last minute afgeblazen verkoop van gronden, aflopende pachtcontracten die opnieuw afgesloten moeten worden en oriëntatie op het wellicht aankopen van nieuwe gronden om te verpachten. Op dit terrein komt de komende tijd heel wat op ons af, maar we weten ons gesteund door goede, op dit gebied bekwame adviseurs.

Het beheer van het vermogen en de bestuursbezetting zijn de praktische uitdagingen die wij de komende tijd

op onze weg zullen tegenkomen. Daarnaast speelt er natuurlijk meer, zaken waar goed over nagedacht zal moeten worden. Wat wordt het beleid voor de komende jaren? Hoe gaan we de armoedebestrijding in de (nabije) toekomst handen en voeten geven? De maatschappij verandert, de mensen zelf veranderen, maar ook de parochie en de geloofsgemeenschappen veranderen. Heeft de sluiting van negen kerken gevolgen voor de zichtbaarheid van onze kerk in het algemeen en voor de caritas op die plaatsen waar straks geloofsgemeenschappen zonder kerkgebouw verder gaan in het bijzonder? Blijven de vrijwilligers in de lokale werkgroepen actief en lukt het om bij vertrek nieuwe werkgroepleden te vinden? We gaan en moeten proberen om antwoorden te vinden op deze vragen. Ook op de vraag hoe het komt dat in sommige plaatsen niet of nauwelijks een beroep gedaan wordt op de caritas en elders juist veel. Moet het aanbieden van ondersteuning op een andere manier vormgegeven worden?

Al deze vragen komen de komende maanden op ons pad. Gelukkig hoeven we de antwoorden niet alleen te vinden, maar kunnen we rekenen op veel werkgroepleden die we bij deze vraagstukken zullen betrekken. Over de voortgang en het uiteindelijke resultaat van deze exercitie houden wij u middels onze bijdragen aan *Onderweg* op de hoogte.

Wordt (zeker) vervolgd.

Max Jaspers Focks

Voor de winnaars is er een geldbedrag en een kunstwerk. Ieder genomineerd initiatief ontvangt een aandenken. "Tegelijk zijn alle voorgedragen initiatieven winnaars, want diaconie en caritas komen zo in het volle licht te staan," aldus de organisatie. De jury heeft de goede gewoonte om alle genomineerden persoonlijk te bezoeken om uit de eerste hand een goede indruk te krijgen van het diaconale initiatief. Vanuit het bezoek en het gesprek ontstaan verhalen, die gebundeld zijn in het diaconale boekje Ariëns Prijs voor Diaconie 2022.

De jury hoopt dat veel mensen hun stem zullen gaan uitbrengen. Tijdens de uitreiking op 22 oktober in het Titus Brandsma Huis in Deventer-Colmschate komen alle genomineerden in de aandacht en horen en zien we wie de winnaars zijn.

Laatste Effataviering

‘Effata’, onder die naam was er – met uitzondering van de coronaperiode – maandelijks op zaterdag om 17.00 uur een meditatieve viering in de H. Johannes de Doperkerk in Zutphen. Onder de naam Effata kwam de werkgroep maandelijks bij elkaar om als geloofsgroep de voorgaande viering te evalueren en de volgende voor te bereiden. Op 17 september werd na 10 jaar een feestelijke en laatste Effataviering gehouden.

De voltallige werkgroep, oud werkgroepleden, trouwe bezoekers en belangstellenden waren hiervoor naar de St. Jan gekomen. In plaats van de gebruikelijke stilte bij aanvang was er dit keer een feestelijk begin vanwege het 10-jarig jubileum. Toch was de sfeer wat melancholisch in de wetenschap dat het de laatste Effata zou zijn. Elk begin kent een einde.

De reeks vieringen is afgesloten met het verhaal waarmee we begonnen zijn: het evangelie waarin Jezus een doofstomme man geneest met de woorden ‘Effata, ga open’. Een oproep, die voor ieder van ons kan gelden. Laat je raken en open je hart voor God én mens. ‘Effata’ bleef. Tien jaar lang vormde het de geest van ons samenzijn.

Elke viering werd begonnen met een meditatief moment om de gelegenheid te geven ons te openen voor God en voor wat Hij ons te zeggen heeft. Er is steeds geprobeerd om de evangelieverhalen te vertalen naar de wereld van vandaag en naar onze eigen wereld. Het ‘opengaan’ werd 10 jaar geleden, en ook nu, verbeeld met een zonnebloem. Die staat symbool voor betrokkenheid, toewijding, warmte en groei. De zonnebloem draait het hoofd altijd naar de zon en staat symbool voor het gezicht van de mens dat zich naar het licht draait. Voor gelovigen heeft licht daarin de betekenis van Christus, de gerichtheid naar God.

Net als de allereerste keer kregen de kerkgangers een zonnebloem mee met de tekst:

‘Heel graag wil Ik ook jou aanraken -zegt God- en mijn liefde in je binnenste laten openbloeien als een prachtige bloem. Ik wil je oren openen voor mijn verhaal van tederheid en voor het levensverhaal van vrienden rondom je. Ik wil je ogen openen voor het verdriet en voor de vreugde van je medemensen. Ik wil je mond openen zodat je woorden kunt spreken van troost en hoop. En ik wil je hart openen opdat je durft liefhebben en bemind worden in mijn naam.’

Een tekst, die ook al die tijd met de werkgroep is meegegaan.

Gerry Spekkink

Kwartetspel

Ter gelegenheid van het 12½-jarig jubileum van onze parochie is een kwartetspel uitgegeven, bestaande uit 14 kwartetten. Elk kwartet vertegenwoordigt een geloofsgemeenschap. Op de speelkaarten zijn afbeeldingen te vinden van de kerkgebouwen, kenmerkende voorwerpen en gebeurtenissen die in de geloofsgemeenschappen hebben plaatsgevonden. Bij het kwartetspel hoort een boekje waarin de verschillende op de kaarten voorkomende afbeeldingen en onderwerpen worden toegelicht. Een kwartetspel mét boekje kost € 12,50.

Bij de startviering op 4 september in Vorden waren de kwartetspellen te koop, maar het boekje was toen nog niet beschikbaar. Zij die op 4 september een kwartetspel hebben gekocht, kunnen het boekje opvragen bij het secretariaat in Zutphen. De secretariaatsmedewerkers zorgen er dan voor dat u het boekje in de eigen geloofsgemeenschap kunt ophalen. Ook parochianen die niet in de gelegenheid waren in Vorden aanwezig te zijn, kunnen nog in het bezit komen van het fraaie kwartetspel.

U kunt het kwartetspel bestellen via het parochiesecretariaat in Zutphen (e-mail: secretariaat@12apostelen.nl) of via uw eigen geloofsgemeenschap. Het parochiebestuur zorgt ervoor dat de spellen en de bijbehorende boekjes op de locaties worden afgeleverd.

Aan het eind van de viering werd de Effatakaars gedooft en als aandenken en in dank overhandigd aan Jaap van Kranenburg, de initiatiefnemer van Effata. We hopen dat de geest van Effata mag voortleven.

Kristien Hemmerechts' terugkeer

Vorig jaar gaf schrijfster Kristien Hemmerechts een opmerkelijk interview in het Vlaamse blad *Knack*. Daarin vertelt ze over haar terugkeer naar de kerk. Ondertussen zijn er meerdere interviews met haar te lezen over die voor veel van haar ongelovige vrienden opmerkelijke stap.

Kristien Hemmerechts (Brussel, 1955), die in 1987 debuteerde met haar roman *een Zuil van Zout* en sindsdien tal van

andere romans en essays op haar naam heeft staan, doorliep een pad dat voor veel generatiegenoten herkenbaar is: katholiek opgevoed, maar in de jaren 70 afgehaakt. In interviews vertelt ze dat ze als meisje op een nonnenschool heeft gezeten en dat de verhalen over hel en verdoemenis haar angst aanjoegen. Ook met de strenge seksuele moraal die gepredikt werd door de kerk had ze al vroeg moeite. Toen ze later een reis door Zuid-Amerika maakte en zag dat de arme indianen daar hun laatste geld afgaven aan de kerk was dat voor haar het moment om er afscheid van te nemen.

In haar latere leven bleef ze niet vrij van grote tegenslagen. Twee van haar drie kinderen overleden vlak na hun geboorte. Ze scheidde van haar eerste man en haar tweede man, de dichter Herman de Coninck, overleed in 1997. In 2015 werd bij haar borstkanker vastgesteld. Daarover zegt ze: 'Na de diagnose overviel me een groot gevoel van angst. Je denkt meteen dat de kanker je hele lichaam zal veroveren. Ik was in paniek, tot ik op een

nacht in bed lag en me omhelst voelde, gekoesterd door iets wat het menselijke overstijgt en wat ook wel eens God wordt genoemd. Die veiligheid en geborgenheid brachten me zoveel rust en vrede. Toen was ik niet meer bang en dacht ik: laat maar komen wat er moet komen. Sinds begin 2021 bezoekt ze elke zondag de Antwerpse Sint-Carolus Borromeuskerk om daar de mis bij te wonen. In die kerk kwam ze terecht omdat ze deel uitmaakte van Sant'Egidio, een katholieke geloofsgemeenschap die zich bezighoudt met armenhulp. Ze zegt daarover: 'Tot mijn eigen verrassing ben ik blijven gaan. Het is een feest om in die kerk te zitten. Ik kan dat gevoel moeilijk verwoorden, maar ik stel vast dat ik me daar thuis voel. Ik kijk er telkens weer naar uit om ernaartoe te gaan.'

Het mooie aan Kristien Hemmerechts is dat ze met een heel open blik deel uitmaakt van de kerk. Ze is niet orthodox, nergens heilig van overtuigd. Ze twijfelt, ze weet het niet precies, ze zoekt. Ze is kortom een modern mens, die toch de kerk heeft herontdekt. Want daar vindt ze de verbondenheid met anderen en dat wat het menselijke overstijgt.

Hans Limbeek

Onderweg naar Jeruzalem

Enkele maanden geleden, kreeg ik onverwachts de diagnose van een ernstige ziekte zonder kans op herstel. Een ingrijpende verandering, onverwachts wordt dan het besef duidelijk van de kwetsbaarheid en eindigheid van het leven en onverwachts wordt het sociale leven ingeperkt. Het werk als arts en de activiteiten bij de Orde van de Karmelieten worden noodgedwongen beëindigd.

Door deze inperkingen gaat de aandacht vanzelf meer naar wat echt belangrijk is, naar spiritualiteit, gebed en schriftlezing met de focus op de hoopvolle verwachting vanuit ons geloof. In deze fase vallen sommige bijbelteksten op door een nieuwe betekenis.

Dit kerkelijk jaar staat het evangelie volgens Lucas centraal en zijn de schriftlezingen van de vieringen veelal genomen uit het Lucasevangelie.

Sommigen teksten kunnen je echt raken, de schriftlezing van zondag 21 augustus Lucas 13, 22 begint met "Op weg naar Jeruzalem, trok hij verder langs steden en dorpen terwijl hij onderricht gaf." Veel katholieken zijn niet gewend aan de nummering van bijbelhoofdstukken en van verzen, maar hiermee worden de juiste teksten gemakkelijk opgezocht.

Jezus gaat op weg, zijn leerlingen en ook wij gaan onderweg, wij gaan met hem mee naar het hemels Jeruzalem.

In Lucas 9, 37-50 blijkt dat zijn leerlingen onderweg nog veel van Jezus moeten leren, ze zijn zelf niet in staat om een demon uit te drijven, ze begrijpen Jezus niet en hebben onderlinge gesprekken over wie de belangrijkste is. Alleen kunnen zij het niet, met hulp van Jezus leren zij nederig te zijn, kan hun geloof, hun bidden, hun liefde en vertrouwen

op God versterkt worden en kunnen zij stand houden tijdens de moeilijke reis. Onderweg naar Jeruzalem wordt de tegenstand steeds heftiger en verhard ook de kritiek van Jezus op zijn tegenstanders.

Twijfel je er wel eens of je als zondig mens wel bij God kunt aankomen. Wat schrijft Lucas hierover?

Het onvoorstelbare is mogelijk. Volgens Lucas 12,4-8 draagt de hemelse Vader zorg voor de zijnen, is hij geduldig, volgens Lucas 13,8 en verstevigt hij ons geloof om ons aan Hem toe te vertrouwen.

In Lucas 13, 29-30 komen degenen die uitgenodigd worden voor het hemels feestmaal vanuit het oosten en het westen en uit het noorden en het zuiden.

Vervolg op pagina 18

Maria Schotman 'Ik heb het gevoel dat iets me steunt en begeleidt'

Maria Schotman-Harmsen is al decennialang bijzonder actief binnen de geloofsgemeenschap van Steenderen. Daarom willen we wel eens meer van haar weten. Hoewel ze er niet om zit te springen stemt ze er toch in toe om een interview te geven. Op een zonnige dinsdag in september heb ik een afspraak met haar. Maria woont in het buitengebied van Steenderen, we gaan zitten in het prieel achter in haar tuin. Ze trakteert me op koffie en zelfgebakken appeltaart.

Ik vraag haar waar haar betrokkenheid vandaan komt. Maria: 'Als kind ging ik al graag naar de kerk. Doordeeweeks ging ik twee keer en op zondag ging ik natuurlijk ook. Op zondagmiddag ging ik met mijn vader naar het voetbal, maar dat was nog niet afgelopen als we naar het lof gingen. Prachtig vond ik die uitstelling van het Allerheiligste. En later toen ik naar de Ulo in Doetinchem ging, ging ik daar op zaterdagmorgen naar de Paskerk. Na de Ulo ging ik naar de Kleuterleidsteropleiding in Nijmegen. Zo raakte ik in Steenderen ook betrokken bij het kinderkoor. Ik was namelijk degene die de kinderen bij de les moest houden, haha! Het was ook in de tijd dat ik werk kreeg als kleuterjuf in Zutphen. In 1977 trouwde ik met Antoon. Toen ik in 1979 de eerste van onze drie kinderen kreeg werd ik eervol ontslagen. Zo ging dat in die tijd nog als je moeder werd. In diezelfde tijd kwam pastoor Kemperman met het idee om woord-&communievieringen te gaan doen. Daarvoor werd ik ook gevraagd en sindsdien ben ik eigenlijk constant actief geweest voor de kerk. Daarna ging ik namelijk ook avondwakes doen, was ik vicevoorzitter van het kerkbestuur, en betrokken in de oecumene. Ook schreef ik een boek...'

Maria loopt naar binnen en komt even later terug met het boek *Herder zonder bokken*. Ze licht toe: 'Eind jaren 90 attendeerde pastoor Zandbelt me erop dat het in 2001 honderd jaar geleden zou zijn dat de grote katholieke voorman Alfons Ariëns pastoor van Steenderen werd. Of we daar niet iets mee moesten doen? Ik besloot een boek over zijn Steenderense periode te schrijven. Ik dook de archieven in en interviewde mensen die uit overlevering over hem konden vertellen. Ik ben er zeker twee jaar mee bezig geweest. Op Tweede Pinksterdag 2001, toen er een Ariëns-jubileumviering was in Steenderen is het boek gepresenteerd. Vanaf die tijd zit ik trouwens ook in het landelijk Ariëns-Comité.'

Maria schenkt nog eens koffie in en ondertussen komen we weer te spreken over haar professionele loopbaan. 'Toen Antoon begin jaren 80 werkloos werd ben ik weer gaan werken in het onderwijs. Eerst als kleuterjuf op het Kwetternest in Zutphen, later ook als onderwijzeres op de Schepertee in Warnsveld en de John F. Kennedyschool in Zutphen. Nadat Antoon in 2004 overleed ben ik begonnen met een opleiding aan de Pastorale School in Wehl. Die opleiding heb ik niet afgemaakt, in plaats daarvan koos ik ervoor om naar de Fontys Hogeschool in Hengelo te gaan om daar theologie te studeren. Ik studeerde er voor pastoraal werker. Nadat ik mijn bachelor behaalde ben ik ermee gestopt en geestelijk verzorger geworden. Ik kreeg een aanstelling bij Tusselerhof, een verpleeghuis in Lochem, eerst voor 3 uur in de week, later voor 8 uur. Ook ben ik aangesloten bij *Willem, Hart voor Levensvragen*, een kenniscentrum voor levensvragen en zingeving dat mensen ondersteuning en begeleiding aanbiedt op dat terrein. Ik heb trouwens ook een opleiding tot uitvaartbegeleider gevolgd. Ik ben dan ook regelmatig voorganger in uitvaartdiensten.'

Dat ze op allerlei gebied actief is wordt nog duidelijker als ze vertelt dat ze in de maand september voor Pax voor Vrede in Steenderen een stiltekring organiseert: een statement voor vrede in alle conflictgebieden in de wereld. Tien minuten stilte omlijst door muziek en een gedicht over de vrede. Tussen neus en lippen door laat Maria me ook nog weten dat ze in het verleden deel uitmaakte van de decanale raad en het kerkbestuur, dat ze in de pastoraatgroep zit en ook degene is die de Steenderense locatiepagina in ons blad verzorgt. Tot slot vraag ik haar wat het geloof voor haar betekent. Maria: 'Ik ben blij dat ik gelovig ben opgevoed. Ik heb in de loop der jaren wel meer moeite gekregen met het pontificale binnen de kerk. Toen ik er op een gegeven moment achter kwam dat het verhaal

van Adam en Eva ook niet letterlijk genomen moet worden was dat wel een cultuurschok voor mij. Wat betreft God: ik heb vaak genoeg iets meegemaakt dat ik denk dat er iets moet zijn... Dan heb ik het gevoel dat iets me steunt en begeleidt. Veel mensen zullen het toeval noemen, maar ik zie het toch meer als de hand van God. Al twijfel ik regelmatig en komen er vragen in me op als: hoe kan het dat er een God is, en waarom is er zoveel ellende in de wereld? Het verhaal van Jezus is makkelijker te begrijpen. Leven naar zijn voorbeeld is wat ik probeer. Ik denk ook dat dat de opdracht is die ieder mens heeft. Om dit te kunnen vind ik het belangrijk om naar de kerk te gaan en de uitleg van het woord te horen. In welke kerk dat is maakt me overigens niet zoveel uit, als de woorden me maar inspireren en helpen in de week die komen gaat. Soms ga ik naar de Remonstrantse Kerk, soms ook naar de Protestantse, de Lutherse of de Oud-Katholieke.'

Als we afscheid nemen laat Maria me met trots een foto van haar 9 kleinkinderen zien en geeft ze me een bakje met heerlijke tomaten uit haar eigen tuin. Het is me duidelijk: ik heb gesproken met een zeer betrokken vrouw, zowel op kerkelijk als op meer wereldlijk gebied.

Hans Limbeek

Bezinnend op weg naar Kerstmis

In onzekere, donkere tijden kan een klein lichtje zoveel betekenen als het te donker wordt om je heen.

Er is veel gaande in de wereld en in ons eigen leven. Veel is onzeker. Veel problemen vragen onze aandacht en energie, maar de complexiteit en hoeveelheid ervan werken verlamd. Wat moet ik doen, wat kan ik doen?

Een moment van bezinning schiet er in onze hectische tijd vaak bij in. Dan is het fijn om iets aangereikt te krijgen, iets kleins dat groots kan werken. Een mooie tekst, een glimlach, een helpende hand. Een gedachte die een andere licht werpt op de situatie.

Even stilvallen om een beeld, een woord of een gedachte op je in te laten werken kan je helpen je eigen innerlijk te verrijken, je zoektocht in geloof te verdiepen. Het kan je ook rust geven, je inspireren om je leven meer kleur te geven.

In de adventstijd, van 27 november 2022 tot en met 6 januari 2023, willen wij, Marga Engelage en Eveline Struijk, u via de mail elke dag een gedachte, een beeld, lied of inspirerende tekst aanreiken. Marga Engelage is voormalig pastoraal werker van de parochie HH. Twaalf Apostelen en Eveline Struijk is predikant van de protestantse gemeente Eibergen-Rekken. Wilt u deze mails ontvangen? Aanmelden kan door een e-mail te sturen naar communicatie@12apostelen.nl of via www.pkneibergen-rekken.nl. Door te klikken op de betreffende link vindt u het opgaveformulier. Na aanmelding ontvangt u elke dag een bezinningsmail in uw postvak.

Als u afgelopen voorjaar de bezinningsmails op weg naar Pasen heeft ontvangen en als uw e-mailadres hetzelfde is gebleven, hoeft u zich niet opnieuw aan te melden. Eind november krijgt u dan vanzelf weer bericht van ons. Heeft u geen computer of e-mailadres maar wilt u wel de bezinnende teksten ontvangen, dan kunt u misschien uw zoon, dochter of vriend(in) vragen de mails te ontvangen en voor u te printen. Wilt u bij aanmelding dan zowel uw eigen naam en woonplaats doorgeven, alsook het e-mailadres waarnaar we de mail moeten sturen? Wij zien uit naar uw aanmeldingen!

Een hartelijke en inspirerende groet van Marga Engelage en ds. Eveline Struijk

Bisdombedevoort naar Lourdes

De in nummer 5 van *Onderweg* aangekondigde Lourdesreis gaat niet door. De parochiële bedevaart naar Lourdes, die gepland stond voor oktober 2022, kan vanwege te geringe deelname helaas niet doorgaan.

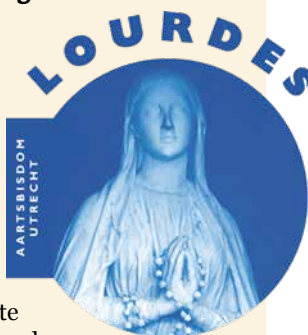
Zij die nu al een bedevaart voor 2023 willen plannen, kunnen dat doen met een bisdombedevoort. Het Aartsbisdom Utrecht organiseert namelijk in 2023 voor de vijfde keer een bisdombedevoort naar Lourdes. Eerdere edities trokken steeds minstens 1000 pelgrims, van jong tot oud, uit alle parochies van het aartsbisdom. Er worden verschillende reismogelijkheden aangeboden: per bus (27 april – 5 mei 2023), TGV (29 april – 6 mei 2023) en vliegtuig (29 april – 4 mei 2023).

Hoofdaalmoezenier van de bedevaart is opnieuw vicaris Ronald Cornelissen van Deventer. Hij kijkt ernaar uit om met pelgrims uit het Aartsbisdom Utrecht weer naar Lourdes te kunnen gaan: “Door de coronacrisis hebben we deze lustrumbedevoort twee jaar uit moeten stellen. Eigenlijk stond deze lustrumbedevoort van het bisdom

in 2021 op het programma. We hopen en bidden dat velen in 2023 met ons op bedevaart willen gaan naar Lourdes. We weten

van de vorige grote bisdombedevoorten hoe waardevol het is om met zovelen samen in Lourdes ons geloof te vieren en steun te krijgen van Christus, van Maria en van elkaar.”

Op www.aartsbisdom.nl/lourdes vindt u alle (op dat moment beschikbare) informatie over deze lustrumbedevoort en over de eerdere edities. U kunt ook contact opnemen met pastoraal werker Carin Timmerman; e-mail: c.timmerman@12apostelen.nl

Ariëns-herdenking 2022

De jaarlijkse, landelijke Ariëns-gedachtenisviering zal ook dit jaar weer plaatsvinden op de derde zondag van november, te weten 20 november 2022. Zoals gebruikelijk wordt deze eucharistieviering gehouden in de Sint Jacobus de Meerderekerk aan de Oude Markt 1 te Enschede. De aanvang is om 11.00 uur.

Celebranten zullen zijn Mgr. H.W. Woorts (hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht), P.F. Daggenvoorde (pastoor van de Jacobus de Meerdere-parochie van Enschede), geassisteerd door Th. Reuling (als permanent diaken verbonden aan de parochie H. Gabriël te Didam e.o. en tevens lid van de Orde van Franciscane Seculieren en van het Ariëns comité). Het thema van de viering luidt: “Alphons Ariëns - priester met een missie”. Honderd jaar geleden vierde Ariëns zijn 40-jarig priesterjubiläum. Hij hoefde geen cadeau voor zichzelf,

maar vroeg geldelijke bijdragen voor de leerstoel Missiologie aan de op te richten Katholieke Universiteit Nijmegen. Medewerking aan de viering verlenen het Ariëns Koor uit Enschede en de Stadsharmonie Enschede (voorheen Koninklijke Enschedese Leo Harmonie, in 1893 door Ariëns zelf opgericht). Na de viering is iedereen welkom in het parochiecentrum achter de kerk voor een informeel samenzijn. Er zullen ook weer boeken en kaarsen te koop zijn.

Het Ariëns Comité

Anton Bos, 25 jaar diaken

Op 11 september 2022 vierde diaken Anton Bos in de H. Johannes de Doperkerk zijn 25-jarig diakenjubileum. In een met fleurige zonnebloemen versierde kerk waren veel parochianen en het volledige pastoraal team aanwezig om dit samen met Anton te vieren. Ook het Brummens Mannenkoor, waar Anton al ruim 40 jaar met veel plezier zijn partij zingt, was aanwezig om de viering muzikaal op te luisteren.

Het thema van de eucharistieviering was "Mij een zorg", een thema dat op twee manieren is uit te leggen en als een rode draad door het leven van Anton loopt, zo hoorden we in de overweging. Na afloop van de viering gaf het Brummens

Mannenkoor nog een muzikale toegift.

Daarna was er gelegenheid om Anton en zijn echtgenote te feliciteren en was er voor iedereen die dat wilde een kopje koffie en een klein gebakje.

De tafel wordt klaargemaakt

Evangelielezing over de verloren zoon

De voorbeden

Bewieroking van het altaar met de gaven

Bewieroking van de parochianen

Dankwoord

Graag wil ik via deze weg, mede namens Gerda en de kinderen, iedereen hartelijk dank zeggen voor hun bijdrage aan de mooie inspirerende vieringen op 11 en 14 september bij gelegenheid van mijn 25-jarig diakenjubileum. Dank voor de prachtige bloemen, voor het punctuele kosterswerk, voor de heerlijke koffie met gebak, voor de livestream waar een aantal mensen heel blij mee waren, voor de assistentie van acoliet en misdienaar. Dank voor het aanwezig zijn van het hele pastoraal team en van pastor Ed Wassink. Dank voor de mooie woorden die gezegd zijn. Dank voor de mooie muzikale begeleiding, in het bijzonder van het Brummens Mannenkoor en op de woensdagmorgen van het Andreaskoor. Dank aan ieder die aanwezig was. Zoals al gezegd, het waren warme, persoonlijke, inspirerende vieringen. Voor ons vieringen om nooit meer te vergeten. Niet alleen de vieringen gaven ons een heel warm gevoel van binnen, maar ook de mooie en lieve kaarten, appjes en mailtjes deden ons heel goed. Dank! Dank! Dank!

Anton, Gerda, Esther, Marc en Aäron Bos

Anton wordt toegesproken door zijn zus

Anton wordt toegesproken door pastor Ed Wassink

Het Brummens Mannenkoor geeft een toegift

Colofon

Redactie

Joost van Duin   Hans Limbeek
Magda van Ommen   Gerrit te Vaarwerk

Onderweg verschijnt 7 x per jaar

De parochie heeft een ANBI status.
Bankrek.nr.: NL97RABO0155113046
Ook voor uw bijdrage aan
Onderweg o.v.v. uw locatie.
Internet: www.12apostelen.nl
E-mail: redactie@12apostelen.nl
Vormgeving: Repro Design, Deventer
Druk: DrukZo.nl

Bestuur parochie HH. Twaalf Apostelen

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor,
voorzitter

**Mevr. C.A.L.S. (Ineke) Peterse-
Giesen**, secretaris

C.H.J. (Kees) Koersvelt,
penningmeester

H.G.J. (Herman) Heuver,
portefeuille gebouwen en
begraafplaatsen

Vertrouwenspersoon

Gerry Spekkink kan door medewerkers en vrijwilligers vertrouwelijk worden geraadpleegd bij ongewenste omgangsvormen binnen de parochie.

tel.: 06 47153610

e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Contactgegevens parochie HH. Twaalf Apostelen

Pastoraal Team

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor,
Kerkstraat 9, 7256 AR Keijenborg
e-mail: h.scheve@12apostelen.nl
tel.: 06 53214017

C.E.J.M. (Carin) Timmerman,
pastoraal werker
p/a Van Heemstrastraat 4; 7204 GJ Zutphen
e-mail: c.timmerman@12apostelen.nl
tel.: 06 25091377

Diaken A.J.M. (Anton) Bos
tel.: 06 44902208
e-mail: a.bos@12apostelen.nl

Diaken G.G.M. (Günther) Oude Groen
Telefonisch spreekuur voor zieken en ouderen:
dinsdag 18.30-19.30 uur, tel.: 0545 272320
e-mail: g.oudegroen@12apostelen.nl

L.M.J.F. (Laura) van de Kam
parochiemedewerker, tel.: 06 39639364
e-mail: l.vandekam@12apostelen.nl

G.J.A.M. (Gerry) Spekkink-Beunk
parochiemedewerker, tel.: 06 47153610
e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Secretariaat Parochie

**Mieke Degen, Petra Hulman
en Magda van Ommen**

Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen;
tel.: 0575 711310;
dinsdag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur
e-mail: secretariaat@12apostelen.nl

Contactgegevens geloofsgemeenschappen

De contactgegevens van de geloofsgemeenschappen kunt u vinden op de betreffende locatiepagina's vanaf blz. 18.

Aandacht voor

Zesde Werelddag van de Armen

In zijn boodschap voor de zesde Werelddag van de Armen op 13 november 2022 doet paus Franciscus een oproep tot meer solidariteit en inzet in de strijd tegen armoede in de wereld. Paus Franciscus benadrukt dat we allemaal ons geloof in praktijk moeten brengen door persoonlijke betrokkenheid. De paus merkt op dat de Werelddag dit jaar komt "als een gezonde uitdaging, die ons helpt na te denken over onze levensstijl en over de vele vormen van armoede overal om ons heen". De armoede neemt toe, onder andere door de pandemie en de oorlog in Oekraïne.

Paus Franciscus prijst de bereidheid in de afgelopen jaren om vluchtelingen uit het Midden-Oosten, Centraal-Afrika en Oekraïne op te vangen, maar stelt ook vast dat hoe langer het conflict voortduurt, hoe meer de gevolgen ervan verergeren en de continuïteit van de hulpverlening in gevaar komt. Nu is het moment gekomen om niet toe te geven en de aanvankelijke motivatie te hernieuwen. "Wat wij begonnen zijn, moet met dezelfde verantwoordelijkheid worden voltooid," aldus de paus. "Solidariteit is: het weinige dat we hebben delen met hen die niets hebben, zodat niemand lijdt."

Bijlage vieringschema

Doopvieringen

Vanaf januari 2022 wordt er in de locaties gedoopt in een reguliere viering of in een gemeenschappelijk doopviering in Zutphen.
Aanvragen worden per doop in behandeling genomen. U kunt uw kind per e-mail aanmelden bij het parochiesecretariaat: secretariaat@12apostelen.nl

Vieringen door de week

Baak: H. Martinuskerk, elke 3^e dinsdag van de maand, 19.00 uur.
Lochem: H. Josephkerk, elke 1^e donderdag van de maand, 10.00 uur.
Olburgen: H. Willibrordkerk, elke 1^e vrijdag van de maand, 15.00 uur
Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, elke woensdag, 9.30 uur

Vieren via internet

U kunt de vieringen beluisteren via het internet: www.12apostelen.nl.
Klikken op het groene blok 'Vieringen'.
Vervolgens klikken op het icoontje 'wereldbol met koptelefoon'.

Beeldopname in Zutphen

Voor een viering met beeld en geluid, kiest u voor 'kerkdienstgemist Zutphen'. Op zondagmorgen kunt u om 10.00 uur direct meekijken door op de >-toets in het midden van de cirkel in de afbeelding te drukken.

Wilt u een oudere opname bekijken, dan klikt u in de kalender bij de gewenste datum op 'opname' en vervolgens op 'Naar video opname'.

Aanbidding H. Sacrament en biechtgelegenheid

Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, iedere vrijdag 15.00-15.45 uur.
Biechtgelegenheid op eerste vrijdag van de maand.

Vieringen in verzorgingshuizen

Borculo: Andriessenhuis, elke 1^e vrijdag van de maand, 10.00 uur.
Vorden: Wehmehof, elke vrijdag, 19.00 uur
Zutphen: IJsselflat, elke 2^e dinsdag van de maand, 10.00 uur.

Rozenkrans bidden

Borculo: O.L.V. Tenhemelopneming, elke woensdag, 10.15 uur.
Brummen: Andreashuis, elke maandag in oktober, 19.00 uur.
Drempt: H. Willibrordkerk, elke 1^e woensdag van de maand, 19.00 uur
Joppe: O.L.V. Tenhemelopneming, elke dinsdag in oktober, 19.00 uur
Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, elke dinsdag in oktober, 19.00 uur

Lezingen in de weekendvieringen

Datum	Eerste Lezing	Tweede Lezing	Evangelie
09 okt.	2 Kon. 5,14-17	2 Tim. 2,8-13	Luc. 17,11-19
16 okt.	Ex. 17,8-13	2 Tim. 3,14-4,2	Luc. 18,1-8
23 okt.	Sir. 35,12-14,16-18	2 Tim 4,6-8.16-18	Luc. 18,9-14
30 okt.	Wijsh. 11,23-12,2	2 Tess. 1,11-2,2	Luc. 19,1-10
1 nov.	Openb. 7,2-4.9-14	1 Joh. 3,1-3	Mat. 5,1-12a
2 nov.	Jes. 25,6a-7-9	Openb. 21,1-51.6b-7	Luc. 23,44-53;24,1-6a
6 nov.	2 Makk. 7,1-2.9-14	2 Tess. 2,16-3,5	Luc. 20,27-38
13 nov.	Mat. 3,19-20a	2 Tess. 3,7-12	Luc. 21,5-19
20 nov.	2 Sam. 5,1-3	Kol. 1,12-20	Luc. 23,35-43
27 nov.	Jes. 2,1-5	Rom. 13,11-14	Mt. 24,37-44

Parochie@Post

ParochiePost is de digitale nieuwsbrief van de parochie HH. Twaalf Apostelen. In deze nieuwsbrief vindt u korte berichten die via een link op de website verder gelezen kunnen worden. *ParochiePost* verschijnt minimaal eens per twee weken of zoveel vaker als nodig is.
Wilt u ook *ParochiePost* ontvangen?
Stuur dan een mailbericht naar communicatie@12apostelen.nl

DAG	ZUTPHEN	BRUMMEN	JOPPE	LOCHEM	VORDEN	BORCULO	RUURLO
za 08/10		Vieringen in Andreashuis					
zo 09/10 28e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	wo 12 oktober 9.30 uur Samenkomst	10.00 uur WCV G. Oude Groen	10.00 uur WCV werkgroep	geen viering	10.00 uur Eucharistie H. Scheve	geen viering
za 15/10							
zo 16/10 29e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie H. Scheve	wo 19 oktober 9.30 uur Woord&Gebed	10.00 uur WCV werkgroep	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	10.00 uur Oec. Schoolviering	geen viering	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt
za 22/10							
zo 23/10 30e zondag door het jaar	10.00 uur Euch. F. Zandbelt 16.30 uur Vesper	wo 26 oktober 9.30 uur Samenkomst	10.00 uur Eucharistie E. Wassink	10.00 uur Oec.viering werkgroep	geen viering	10.00 uur WCV C. Timmerman	geen viering
za 29/10							
zo 30/10 31e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie E. Wassink		geen viering	10.00 uur Eucharistie H. Scheve	parochiezaal 9.30 uur Samenkomst	geen viering	geen viering
di 01/11 Allerheiligen	19.00 uur Eucharistie H. Scheve						
wo 02/11 Allerzielen	9.30 uur H. Scheve 19.00 uur L. van de Kam	Oude Kerk 19.00 uur A. Bos	19.00 uur H. Scheve	19.00 uur werkgroep	19.00 uur werkgroep	19.00 uur werkgroep	19.00 uur werkgroep
za 05/11							
zo 06/11 32e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie H. Scheve	wo 9 november 9.30 uur samenkomst	10.00 uur Woord&Gebed werkgroep	10.00 uur Familieviering werkgroep	9.30 uur WCV C. Timmerman	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	geen viering
ma 07/11 H. Willibrord	19.00 uur Eucharistie H. Scheve						
za 12/11							
zo 13/11 33e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	wo 16 november 9.30 uur samenkomst	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	10.00 uur WCV G. Oude Groen	geen viering	geen viering	10.00 uur WCV T. ten Bruin
za 19/11			19.00 uur WCV A. Bos				
zo 20/11 Christus Koning	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	wo 23 nov 9.30 uur Eucharistie H. Scheve		10.00 uur WCV werkgroep	9.30 uur WCV werkgroep	10.00 uur WCV G. Spekkink	geen viering
za 26/11							
zo 27/11 1e zondag Advent	10.00 uur Euch. F. Zandbelt 16.30 uur Vesper	wo 30 nov 9.30 Woord&Gebed werkgroep	geen viering	10.00 uur Eucharistie E. Wassink	parochiezaal 9.30 uur Samenkomst	geen viering	10.00 uur Oec.viering werkgroep

LEGENDA: Euch.: Eucharistieviering   WD: Woorddienst   EHC: Eerste H. Communieviering
WCV: Woord- en Communieviering   Oec.viering: Oecumenische viering

HENGELO	KEIJENBORG	BAAK	DREMPT	OLBURGEN	STEENDEREN	VIERAKKER	DAG
				19.00 uur WCV G. Oude Groen		17.00 uur Eucharistie J. Baneke	za 08/10
geen viering	10.00 uur WCV T. ten Bruin		geen viering		Prot. Kerk 10.00 uur Oec.viering werkgroep		zo 09/10 28e zondag door het jaar
							za 15/10
9.30 uur WCV A. Bos	10.00 uur WCV werkgroep	di 18 oktober 19.00 uur WCV C. Timmerman	St. Joriskerk 10.00 uur Oec.viering G. Spekkink	geen viering	ma 17 oktober 19.00 uur Mariaviering	10.00 uur WCV werkgroep	zo 16/10 29e zondag door het jaar
						17.00 uur Mariavesper Greg.Get.Koor	za 22/10
geen viering	10.00 uur Eucharistie H. Scheve		geen viering	geen viering	9.30 uur WCV W. Matti		zo 23/10 30e zondag door het jaar
						17.00 uur WCV werkgroep	za 29/10
9.30 uur Eucharistie F. Zandbelt	10.00 uur Allerzielen J. Baneke		geen viering	9.30 uur Allerzielen T. ten Bruin	geen viering		zo 30/10 31e zondag door het jaar
							di 01/11 Allerheiligen
19.00 uur G. Spekkink		19.00 uur werkgroep	19.00 uur C. Timmerman		19.00 uur J. Baneke	19.00 uur W. Matti	wo 02/11 Allerzielen
						17.00 uur WCV werkgroep	za 05/11
9.30 uur WCV werkgroep	10.00 uur WCV MOV werkgroep		geen viering	geen viering	geen viering		zo 06/11 32e zondag door het jaar
						17.00 uur WCV werkgroep	za 12/11
geen viering	10.00 uur WCV werkgroep	di 15 nov 19.00 uur WCV T. ten Bruin	10.00 uur Ceciliafeest H. Scheve	geen viering	9.30 uur WCV werkgroep		zo 13/11 33e zondag door het jaar
							za 19/11
9.30 uur Ceciliafeest H. Scheve	10.00 uur WCV C. Timmerman		geen viering	9.30 uur Ceciliafeest F. Zandbelt	geen viering	10.00 uur WCV A. Bos	zo 20/11 Christus Koning
						17.00 uur WCV werkgroep	za 26/11
geen viering	10.00 uur Ceciliafeest H. Scheve		10.00 uur WCV werkgroep	geen viering	9.30 uur Ceciliafeest J. Baneke		zo 27/11 1e zondag Advent

Kindernevendienst

Parochiele startviering 2022

Tijdens de startviering op 4 september in Vorden is ook aan de kinderen gedacht. Alle kinderen die het afgelopen jaar de Eerste Heilige Communie hebben gedaan, ontvingen een persoonlijke uitnodiging. Er waren niet veel kinderen aanwezig, maar ze hebben allemaal goed hun best gedaan. Nadat aan de kinderen een verhaal werd verteld over hoe Jezus na zijn dood enkele malen aan de leerlingen is verschenen. Hij heeft hen verteld dat zij de Blijde Boodschap aan de wereld moeten vertellen. De leerlingen gaan op pad en ze vallen op omdat ze laten zien hoeveel ze van elkaar houden. Veel mensen die dat zagen, wilden hier ook bij horen en zo komt het dat de familie van Jezus steeds groter werd en nu overal in de wereld is te vinden. Daarna gingen de kinderen 'handjes' versieren en voorzien van teksten over vrede. Tijdens de voorbede vertelden enkele kinderen wat ze op hun 'hand' hadden geschreven. Er waren heel mooie wensen bij. Tijdens de vredeswens reikten de kinderen hun 'handjes' in de kerk uit aan de kerkgangers. Een mooi gebaar om elkaar zo de vrede te wensen.

Eerste Heilige Communie 2023

In het voorjaar van 2023 vieren we het feest van de Eerste Heilige Communie voor de kinderen uit *Borculo, Brummen, Joppe, Lochem, Ruurlo, Vorden en Zutphen*, als er voldoende kinderen opgegeven worden. De kinderen van groep 4, of ouder, mogen, indien gedoopt, meedoen aan de voorbereiding van dit feest. De voorbereiding bestaat uit een aantal bijeenkomsten met de kinderen, een ouderavond en een ouder/kindavond. Van de ouders wordt ook gevraagd zich in te zetten voor de bijeenkomsten met de kinderen.

Opgave van uw kind voor de voorbereiding kan bij het parochiesecretariaat: e-mail secretariaat@12apostelen.nl of met het opgaveformulier dat staat op de website: www.12apostelen.nl / wat te doen bij / Eerste Heilige Communie of bij het secretariaat van de eigen geloofsgemeenschap.

Opgeven vóór 1 januari 2023.

De werkgroep communievoorbereiding voor de kinderen uit *Baak, Drempt, Hengelo, Keijenburg, Olburgen, Steenderen en Vierakker*, heeft besloten om geen voorbereiding in 2023 te starten. De eerstvolgende Eerste Heilige Communieviering zal in 2024 plaatsvinden.

4 oktober: Dierendag

Op 4 oktober vieren we wereldwijd Dierendag. Op Dierendag krijgen de dieren wat extra aandacht. Je koopt een lekkere kluit voor je hond of een speeltje voor de poes. Het konijn krijgt een extra wortel en de parkiet

krijgt een lekker hapje. Maar ook als je geen huisdier hebt kun je iets doen voor de dieren. Je geeft iets van je zakgeld aan de dierenbescherming, of je knutselt iets rondom het thema dieren.

Maar waarom vieren we Dierendag op 4 oktober?

Dat hebben we te danken aan Franciscus.

Franciscus werd geboren in 1182 in Assisi, een kleine ommuurde stad boven op een heuvel in Italië. Die muur was er om de gevaren van het platteland, de struikrovers, de bedelaars en de melaatsen buiten de stadsmuren te houden. Franciscus groeide op als zoon van een rijke stoffenkoopman die zaken deed met Frankrijk en hem naar dit land vernoemde. Hij had alles wat zijn hartje begeerde maar tevreden was hij niet. Hij zocht het avontuur en wilde ridder worden, maar dat werd geen succes. Tot diep in de nacht liep hij zingend en feestend met zijn vrienden door de straten van Assisi, maar ook dit maakte hem niet gelukkig.

Toen kreeg hij een droom, waarin God hem vertelde dat geluk daar te vinden is waar je dat het minst verwacht. Toen hij de dag na die droom een zieke man, een melaatse, tegenkwam, besloot hij om van zijn paard te stappen, ondanks dat hij een afkeer voelde van deze man. En hij zocht in zijn zak naar iets om deze man te geven. Nadat hij hem een goudstuk had gegeven omhelsde de melaatse hem. Op dat moment veranderde zijn leven. Hij had geluk gevonden in de ontmoeting met een arme, zieke man. Voortaan wilde hij zelf leven als één van de allerarmsten om zo volledig afhankelijk te zijn van wat je krijgt van God. Eindelijk voelde hij zich vrij en gelukkig.

Hij leefde dicht bij de natuur. Arme mensen en dieren waren zijn vrienden. Franciscus sprak ze aan als broeders en zusters. Als hij preekte over God en liefde kwamen de vogels naar hem toe. Het is niet voor niks dat wij Dierendag vieren op 4 oktober, de sterfdag van Franciscus.

Heel bekend is het Zonnelied van Franciscus, waaruit de liefde voor de planten en de dieren blijkt. Onderstaand een "Zonnerap" als een moderne versie van het Zonnelied.

De zonne-rap van Franciscus

Dank U voor de zon die aan de hemel prijkt en die door haar schitteringen op U lijkt.
Dank U voor de sterren, de planeten en de maan, die tot in de verre, verre hemel staan.
Dank U voor seizoenen, regen, elk soort weer.
Dank U voor het vuur en voor het water, Heer.
Dank U voor de aarde die ons voedsel schenkt, en voor alle bloemetjes die U bedenkt.
Dank U voor de medemens die aardig is, die geduldig omgaat met gebrek en met gemis.
Dank U dat ons lijden ook voorbij zal gaan, geef dat ik dan eeuwig in uw licht mag staan.

Schepselen, zing voor God, zing met mij!
Ieder met zijn eigen stem, zing! Wees blij!

Emmanuel / H. Johannes de Doper Zutphen

Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen, 0575-527080,
info@stjan-emmanuel.com

Secretariaat: dinsdag 9.00-11.00 uur.

Rekeningnr.: NL76INGB0000887463

t.n.v. RK GG St. Jan Emmanuel

Redactie: sepellemans@hotmail.com

PCI: email: caritaszutphen@gmail.com

Onze begraafplaats

Soms is het lastig en heb je geen inspiratie om tot een tekst te komen voor de *Onderweg* over onze mooie oude begraafplaats. Tot het moment dat we plotseling afscheid hebben moeten nemen van onze medevrijwilliger Jan Derks die door een noodlottig ongeval overleden is. Ook overleed zijn vrouw Corrie twee weken na hem. Jan was onze trouwe medewerker en belangrijke voortrekker van diverse grote projecten, zoals de restauratie van het poortgebouw, de restauratie van de graven van de familie de Bellefroid en het plaatsen van het kindermonument voor het Levenloos geboren en te jong gestorven kind. Jan bedankt voor alles wat je voor de begraafplaats hebt gedaan. Dat zij beiden in vrede mogen rusten op het plekje door hen zelf uitgezocht.
Joop Jansen

Gedoopt

7/8: **Jeremy Publicewicz**, zoon van Remigiusz Publicewicz en Agnieszka Rajek en broertje van Aron;

14/8: **Maria Petronella Elizabeth Fricke**, dochter van Davy Fricke en Mientje Verbeuken en zusje van Alicia, Nilles en Silvana

21/8: **Jeremiah Bosworth**, zoon van Geoffrey Bosworth en Dorena Horst en broertje van Zayn; **Stijn David de Bont**, zoon van Gijs de Bont en Stefanie Pellemans en broertje van Daan en Tim.

Huwelijk

15/9: **Rob en Marja Verhoef-Mazee**

Overleden

16/7: **Dorothea Catherina Westervoorde-Scholten**, 86 jaar

19/7: **Cornelia Wilhelmina Derks-van Logestijn**, 89 jaar

31/7: **Antonia Wilhelmina Aleida Zieverink-Berentsen**, 92 jaar

16/8: **Maria Theodora Willemse-Franken**, 86 jaar

Intenties

16/10: Hendrikus Gerardus Johannes Wientjes

Allerzielen

Met Allerzielen herdenken we met name de overledenen vanaf 16-09-2021

Patricia van Cleef-Bus,

07/09/1944 – 16/10/2021, 77 jaar

Wilhelm Hongerkamp,

22/06/1937 – 29/10/2021, 84 jaar

Maria Hendrika Meuris-Blom,

28/10/1929 – 10/11/2021, 91 jaar

Maria Jozefina Kraft-Vos,

25/10/1921 – 09/11/2021, 100 jaar

Jantje Krab,

24/05/1955 – 27/12/2021, 66 jaar

Theodorus Johannes Imhoff,

11/07/1936 – 04/02/2022, 85 jaar

Antonius Carolus Heintges,

11/06/1928 - 14/02/2022, 93 jaar

Johanna Theodora Maria Bisseling-Hendriks,

22/11/1929 – 17/03/2022, 92 jaar

Johannes Antonius Veldscholten,

09/08/1927 – 03/04/2022, 94 jaar

Joselin Sandobal Gomez,

09/08/1955 – 28/03/2022, 66 jaar

Johanna Josephina Hoek-Landsdaal,

04/06/1931 – 05/04/2022, 90 jaar

Johanna Maria Catharina van Londen-Vrijens,

27/03/1937 – 09/04/2022, 85 jaar

Antonius Ferdinand Andreas Loderus,

13/03/1933 – 09/05/2022, 89 jaar

Josephus Adrianus Maria van Adrichem,

08/10/1946 – 22/06/2022, 75 jaar

Johannes Wilhelmus Derks,

20/08/1935 – 01/07/2022, 86 jaar

Dorothea Catherina Westervoorde-Scholten,

24/01/1940 – 16/07/2022, 82 jaar

Cornelia Wilhelmina Derks-Van

Logtestijn,

08/08/1932 – 19/07/2022, 89 jaar
Antonia Wilhelmina Aleida Zieverink-Berentsen,

03/06/1930 – 31/07/2022, 92 jaar
Maria Theodora Willemse-Franken,

04/04/1936 – 16/08/2022, 86 jaar

Middagpauzediensten

13/10: ds. mevr. L. van Prooyen-Schuurman; 20/10: mevr.N. Bilder; 27/10: ds. P.D. Wolthaus; 3/11: ds. J. Boer; 10/11: pastor V.T.T. ten Bruin; 17/11: ds. mevr. I. Pijpers-Hoogendoorn; 24/11: ds. W. Stolte.

Wijzigingen binnen de kostergroep

Na jaren van trouwe dienst zijn kosters Max Jaspers Focks en Nelly van Enckevort gestopt met hun werkzaamheden. Heel hartelijk dank voor jullie betrokkenheid en inzet de afgelopen jaren. Inmiddels heeft de St. Jan ook een nieuwe koster mogen verwelkomen, namelijk Luc Niers. Naast Luc bestaat de groep kosters momenteel uit: Eddy Jolij, Willy van Schooten, Theo Vennema, Rein van Tetering en Wim Laurensse, waarbij laatstgenoemde koster is tijdens de eucharistie op woensdagochtend.

Vervolg van pagina 8

Het zijn onreinen en nederigen die aan de tafel van de Heer genodigd worden. Veel van de toehoorders zijn verrast, onder hen zijn farizeeërs die menen recht te hebben om het huis van God binnen te gaan omdat zij afstammen van Abraham. Lucas 14, 15-24 Tijdens een maaltijd met farizeeërs en wetgeleerden vertelt Jezus wie zal deelnemen aan de maaltijd in het koninkrijk van God. Jezus doet dit met een parabel van een feestmaal waarvoor de genodigden met onbelangrijke verontschuldigen van af zien. Dan stuurt hij zijn dienaars erop uit naar de stad en naar de akkers en velden om de armen en kreupelen en blinden en verlamden te brengen naar het huis van het feestmaal.

Zo gaan wij met Jezus onderweg naar Jeruzalem, om uiteindelijk, na lijden en dood, te verrijzen in een nieuw leven. Wat een buitengewoon hoopvol perspectief voor ons, met een geloof dat arm, kreupel en blind is.

Bert Luttmmer, geassocieerd karmeliet

Kopij

Inleverdatum kopij volgende *Onderweg*: 28 oktober

H. Andreas - Brummen

Andreashuis

Tuinstraat 63 A, 6971 BH Brummen, tel. 0575-561403
rkandreasparochie1900@kpnmail.nl
Secretariaat: woensdag: 09.00 - 12.00 uur
Rekeningnr.: NL40RABO0311000541
Redactie: liaschafer@hetnet.nl

Locatieraad

Laurens Mul, penningmeester, 775404
Johan Waanders, gebouwen, 562615
Mariet Winckels, algemeen lid, 562833

PCI: email: brummen@pci12apostelen.nl

Andreashuis

U bent van harte welkom bij de vieringen en ontmoetingen op woensdagmorgen vanaf 9.30 uur. Twee keer per maand is er een viering en op de woensdagochtenden dat er geen viering is, laten we aan het koffie drinken een gebed en de lezingen van die dag voorafgaan.

Ook is het secretariaat elke woensdag van 9.00 uur tot 12.00 uur open en telefonisch bereikbaar. Altijd bereikbaar via de mail: rkandreasparochie1900@kpnmail.nl

Vieringen

Maandag 10 oktober:

19.00 uur: Rozenkransgebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 12 oktober:

Woensdagmorgen samenkomst
9.30 uur: Gebed en lezingen

Maandag 17 oktober:

19.00 uur: Rozenkransgebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 19 oktober:

Woensdagmorgenviering
9.30 uur: Woord- en gebedsviering
Voorganger: Werkgroep liturgie

Maandag 24 oktober:

19.00 uur: Rozenkransgebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 26 oktober:

Woensdagmorgen samenkomst
9.30 uur: Gebed en lezingen

Maandag 31 oktober:

19.00 uur: Rozenkransgebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 2 november:

Allerzienviering

19.00 uur: Gebedsviering in de Oude Eerbeekseweg van de grote eikenbomen op het kerkhof zijn gesnoeid. Egbert Wijgman heeft deze takken eraf gezaagd. Deze takken zijn weggehaald omdat

In deze viering gedenken wij alle overledenen van het afgelopen jaar

Woensdag 9 november:

Woensdagmorgen samenkomst
9.30 uur: Gebed en lezingen

Woensdag 16 november:

Woensdagmorgen samenkomst
9.30 uur: Gebed en lezingen

Woensdag 23 november:

Woensdagmorgenviering
9.30 uur: Eucharistieviering
Voorganger: Pastoor Scheve

Zie voor de weekendvieringen het vieringenrooster

Agenda

Woensdag 5, 12, 19 en 26 oktober om 19.00 uur: repetitie Andreaskoor in het Andreashuis.

Maandag 24 oktober om 19.00 uur: vergadering Zonnebloem in het Andreashuis.

Zaterdag 26 november om 12.00 tot 16.00 uur Kerstmarkt in het Andreashuis.

Intenties

19-10: Dinie v.d. Berg-Valk, Eef Aarsen, Jo v.d. Beld, Gerda Elshof-Nijhof, Til Spitteler-Meinderts, Tonny Elshof-Hafkamp, Jan Uiterweerd.

02-11: Overleden ouders Span-Gudden, Overleden ouders Wilbrink-Peters.

Alle overledenen van het afgelopen jaar.

16-11: Marietje Smeenk-Besselink, Jo v.d. Beld, Wilma de Nijs, Til Spitteler-Meinderts, Jan Uiterweerd.

Snoeiwerkzaamheden kerkhof

De overhangende takken over de Oude Eerbeekseweg van de grote eikenbomen op het kerkhof zijn gesnoeid. Egbert Wijgman heeft deze takken eraf gezaagd. Deze takken zijn weggehaald omdat

ze tegen vrachtwagens aan sloegen en zodoende de rommel die erbij vrijkwam voor overlast zorgde.

Benny Blom

Klusochtend kerkhof

Op zaterdag 29 oktober staat de najaarsklusochtend gepland op het kerkhof. Vanaf 9.00 uur bent u van harte welkom om te komen helpen.

Jolanda Jansen-Peters

Beheerder en administrateur RK kerkhof

Anton Bos 25 jaar diaken

Dit jubileum werd voor de parochie-gemeenschap gevierd op zondag 11 september. De datum van de wijding was 14 september 1997. Tot vreugde van de Brummense gemeenschap en ook van Anton, was 14 september 2022 een woensdag. Zo kon zijn jubileum ook in de eigen gemeenschap gevierd worden. In een goed bezet Andreashuis ging Anton samen met pastoor Scheve voor in de Eucharistieviering. Het Andreaskoor zong waardoor de viering een extra feestelijk tintje kreeg. Behalve dat Anton in zijn overweging nogmaals het thema "Mij een Zorg" duidde, kwam voor pastoor Scheve aan het licht waarom Anton een witte stola droeg. Die werd hem bij zijn wijding door zijn moeder overhandigd. Pastoor Scheve droeg, op verzoek van Anton, een rode, omdat 14 september de dag van de Kruisverheffing is. Zo kon feest, herinnering en lijden gecombineerd worden. Dit gebeurde ook op 14 september 1997 door Anton en Mgr. Simonis.

Na de viering waren er lovende woorden en felicitaties voor Anton. Toen volgde koffie met gebak en voor de mensen die iets langer konden blijven, was er gelegenheid om met Anton het glas te heffen.

Een feestdag waarop Anton en zijn vrouw Gerda blij en dankbaar terug konden zien. Een dankwoord van Anton en het verslag van de parochiële viering op zondag 11 september kunt u lezen op pagina 11.

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming Joppe

Joppelaan 71 a, 7215 AD Joppe; 0575-494221;
rkkerkjoppe@hetnet.nl; www.rkkerkjoppe.nl
Secretariaat: maandag en donderdag 9.30-11.30 uur.
Rekeningnr.: NL82RABO0322303001;
Redactie: willie.lenselink@planet.nl

Locatieraad Elsje August de Meijer, vz. 0575-431401;
Marijke Heeren, secr. 0570-542000; Jan Roes, pm.
0575-490711; Ton Demmers, geb. 0575-491212.

Pastoraatgroep Bertus Haarman, 0573-432407; Clemens
Tenholter, 0575-492392; Germaine Wijnands, 06-53227452,
Anne Wijffels, 0575-490752; Lenneke Groenevelt, 0575-846657.

PCI: email: joppe@pci12apostelen.nl

Familieberichten:

Overleden: In de Heer overleden
Frederikus Simon Adelbertus (Erik) Zuurbier, echtgenoot van G.H. Zuurbier-Oskam op de leeftijd van 64 jaar.
Johannes Gerardus Marsman op de leeftijd van 86 jaar.

Maria Tenhemelopneming

Op 14 augustus jl., een stralende zondag, vierden we het feest van Maria Tenhemelopneming.

Om tien uur ging pastoor Scheve voor in een mooi gezongen eucharistieviering, met een goede overweging en dit alles in een prachtig versierde goed gevulde kerk. Na de H. Mis trof iedereen elkaar in ontspannen gezelligheid in de tent voor de vrijwilligersbrunch. En traditiegetrouw werd ook deze keer de paaskaars uitgereikt. Dit jaar aan een geheel verraste Elsje August de Meijer, voorzitter van de locatieraad. Jan Roes, penningmeester locatieraad, droeg in het Twents het gedicht Plechelmusbasiliek van Willem Wilmink voor.

's Middags werd onder grote belangstelling de film 'De trots van Joppe' van Theo Marsman, met medewerking van Theo Heuvelink en Fons Rouwhorst vertoond en na afloop werd er onder het genot van een drankje en hapje nagenoten en nagepraat. De foto's zijn een mooie getuigenis van deze bijzondere zondag.

Overlagen van paden op het kerkhof van Joppe

Slijtage van de bestaande gravel laag en intensieve onkruidgroei door hogere zomerse temperaturen in de afgelopen jaren, vormde

een doorn in de ogen van de leden deel uitmakend van de tuinploeg. De inzet van bestrijdingsmiddelen zoals Roundup/glyfosaat wordt beschouwd als niet duurzaam. Enkele malen per jaar het oppervlak van de looppaden schoffelen, mag als onzinnig geen bestempeld worden. Zelfs de inzet van een krachtige gasbrander gaf niet het gewenste resultaat op termijn. Een langdurige zoektocht heeft oplossing gebracht. Bestaande loopvlakken op het kerkhof zijn recent overlaagd met een natuurproduct. Met toepassing van dit materiaal en de op termijn verminderde beschikbaarheid van menskracht door vrijwilligers, is de verwachting; dat milieu en de financiële buffer van de penningmeester in zekere mate gespaard worden.

*Henk Brandjes,
Kerkhofbeheerder Joppe*

Terugkomavond voor- genomen kerksluiting

Zoals wij aan u hebben beloofd komen wij bij u terug n.a.v. de avond op 18 mei jl., waar zovelen van u aanwezig waren om uw betrokkenheid, bezorgdheid en ideeën met ons te delen. Zodra wij u meer informatie kunnen bieden hoort u van ons.

Rozenkransgebed

In de maand oktober – Rozenkransmaand – wordt op dinsdagavond om 19 uur het Rozenhoedje gebeden. U bent van harte welkom of in de kerk of u bidt online met ons mee.

Kopie John Auping SJ

Als wij in Joppe een heilige Mis hebben dan deelt pater Auping zijn commentaar gewijd aan de lezingen van de betreffende zondag met ons. Wij zijn pater Auping zeer erkentelijk voor zijn inspirerende woorden en wensen u veel devotie bij het lezen. Een kopie staat op de site en ligt in de kerk.

Allerzielen

Op 2 november D.V. herdenken wij in een bijzondere viering onze dierbare overledenen. Over een aantal weken zal de werkgroep weer bij elkaar komen voor het eerste overleg. We hopen weer op een prachtige viering, waarin de gedachteniskruisjes uitgereikt kunnen worden aan de familieleden en de graven op onze mooie begraafplaats gezegend zullen worden.

Woensdag 9 november 2022 koffie-ochtend in de pastorie

Na een lange corona pauze zijn we weer begonnen met de koffie-ochtend op woensdag. Een gezellige ochtend met een onderwerp, voor alle parochianen en geïnteresseerden.

Nu vragen wij u: is er belangstelling voor deze ochtend? Welke thema's zijn interessant en voor welke doelgroep? Graag zouden we ook uw mening horen. Wellicht heeft u een heel nieuw idee?

Voor deze ochtend hebben we Germaine Wijnands uitgenodigd. Met haar zullen we verder praten over de toekomst van deze bijeenkomsten. Verder zal zij vertellen over haar dagelijkse werkzaamheden, maar vooral over haar vrijwilligers werk hier in onze geloofsgemeenschap Joppe, als voorzitter van de pastoraatgroep. Daarbij natuurlijk zoals gebruikelijk een kopje koffie met iets lekkers.

U bent allen van harte welkom op woensdagochtend 9 november a.s. om 10.00 uur in de pastorie. Het is wel fijn als we weten op hoeveel mensen we kunnen rekenen en ook als u opgehaald wilt worden graag een telefoontje naar:
*Puck Vork : 0575 - 490500 of
Janny Engelsman : 0575-490434*

H. Joseph - Lochem

Nieuweweg 18, 7241 ET Lochem; 0573-251457,
rkkerklochem@hetnet.nl

Secretariaat: dinsdag en donderdag 8.45-11.45 uur.
Rekeningnr.: NL94RABO0336626193 (algemeen en
intenties).

Rekeningnr.: NL72 RABO 0180 7992 90 (kerkbalans).
Redactie: rkkerklochem@hetnet.nl

Locatieraad Anton Schilderincq, vz., 0573-251115; Paul
Wuts, pm., 0573-460149; Ben Hemmer, secr., 0573-257791.

Pastoraatgroep Thea van Huijstee, 0573-258442.

PCI: email: lochem@pci12apostelen.nl

Het Antoniusbeeld in de St. Josephkerk (vervolg)

In de vorige aflevering hebben we uitgebreid stilgestaan bij de H. Antonius Abt en de H. Antonius van Padua, franciscaan. Onvermeld bleef dat Antonius Abt, de Egyptische woestijnmonnik, ook bekend is als Antonius met het Varken. Een opgerichte broederschap in de middeleeuwen, de Antonieten, kozen hem als patroonheilige. Ze legden zich toe op het verplegen van pestlijders en andere hulpbehoevenden. Voor hun werk mochten ze hun varkens vrij laten rondlopen als vergoeding voor de verpleging die zij gaven. Op 17 januari, de feestdag van de H. Antonius Abt, werden deze varkens geslacht en het vlees verdeeld onder de armen.

Van Antonius van Padua hebben we al vermeld dat hij in 1210 tot de Orde van de Augustijnen toetrad, maar later besloot deze orde te verlaten en minderbroeder te worden. Hij kon nog niet weten dat de Orde der Minderbroeders, de franciscanen, een belangrijke rol zouden spelen in de geschiedenis van St. Josephkerk in Lochem.

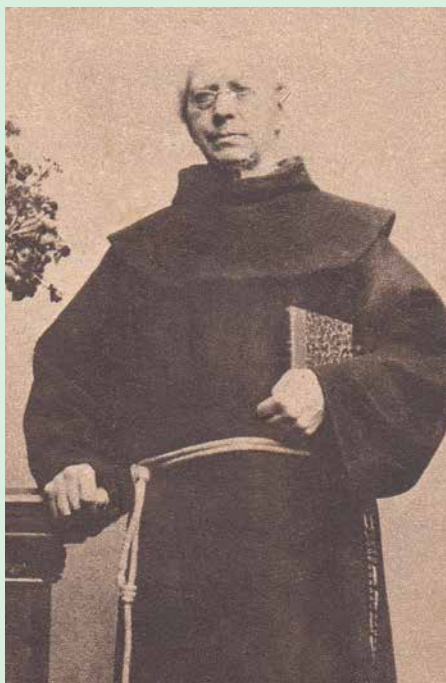
Tijdens de Reformatie raakten de katholieken hun kerken kwijt (geconfisqueerd) en moesten ze uitwijken naar schuilkerken. De adellijke familie van Dorth tot Medler had contact met de franciscanen uit het Franciscanenklooster Bethlehem in Zwillbrock en boden de katholieken uit Vorden en Lochem een schuilplaats aan op de bovenverdieping van Huize 't Medler. Aan Hendrik Willem baron van Dorth is het te danken dat de 'Propaganda', een kerkelijke organisatie door de paus in 1622 ingesteld ter verbreiding van het geloof, in 1695 besliste dat de parochie Vorden aan de franciscanen, de Orde der Minderbroeders (Ordo Fratrum Minorum, O.F.M.) werd overgedragen.

Een familielid van de baron, baronesse Van Westerholt, woonde op Kasteel De Cloese in Lochem en stond toe met goedkeuring van de apostolisch vicaris, dat vanaf februari 1700 de pastoor van Vorden ook daar de H. Mis mocht lezen.

Na de Grondwetsherziening van 1848 en het Herstel van de Bisschoppelijke Hiërarchie in 1853 werden veel katholieke kerken gebouwd. Zo werd in 1856 de H. Antonius van Paduakerk van architect Cuypers in Kranenburg gebouwd met een legaat van de familie van Dorth tot Medler. In 1880 wordt pater Damianus Pieters, assistent van de parochie Kranenburg en Vorden, aangewezen als 'opbouwwerker' voor een nieuwe geloofsgemeenschap in Lochem. Pater Pieters trok zich het lot aan van de zeer weinige katholieke Lochemers, die niet zo kerks en armlastig waren.

Hij zette zich in voor de bouw van een kerkje met pastorie van architect Margry aan de Kastanjelaan. Het geld voor de bouw kwam via een legaat van freule

Pater Pieters O.F.M. (1921)

Josepha barones van Dorth tot Medler, die op huize Wientjesvoort woonde. Zij stelde vlak voor haar dood op 26 april 1886 aan de paters franciscanen van Kranenburg geld beschikbaar voor de bouw van een kerk en pastorie in Lochem. De paters, pastoor De Bruin O.F.M. van Vorden en de toekomstige rector Pieters O.F.M. van Lochem, lieten hierover geen gras groeien en zorgden ervoor dat in augustus 1887 de kerk en pastorie gereed waren voor gebruik. Op 18 augustus 1887 wordt de kerk en de pastorie ingezegend door pastoor De Bruin.

Pas bij de herinrichting van het aartsbisdom in 1924 wordt Lochem een zelfstandige parochie onder bescherming van de H. Jozef. Ook werd de eerste nieuw pastoor benoemd: pater A.A. Meijer O.F.M. die op 8 februari 1924 plechtig wordt geïnstalleerd door de Zeer Eerwaarde Heer deken van Zutphen C. van Elmpt. Gelet op de voornaam van de freule ligt het voor de hand dat de paters franciscanen van Kranenburg hun dankbaarheid ook gestalte hebben willen geven door de kerk in Lochem toe te wijden aan de naamheilige van de freule, de heilige Joseph.

Pater Damianus Pieters, wegbereider geloofsgemeenschap St. Joseph, was een legendarisch en geziene persoonlijkheid in Lochem en stond bekend als 'de goeie Pater Pieters', omdat hij door zijn eenvoud mensen kon binden en inspireren. De geboren en getogen Amsterdammer, 9 juli 1847, heeft ruim 35 jaar het rectoraat Lochem bediend en gediend. Hij is de icoon van katholiek Lochem van na de Reformatie. Op 22 november 1932 is hij overleden in het Franciscanenklooster H. Hart te Kranenburg en aldaar begraven op het centrale gedeelte van het RK Kerkhof aan de Eikenlaan.

Het moet gezegd worden dat de adellijke families heel veel hebben bijgedragen aan het behoud van het katholieke geloof en de bouw van kerken in onze parochie: Baak, Joppe, Kranenburg - Vorden, Lochem, Ruurlo en Vierrakker. Hiervoor is uiterste dankbaarheid, zorgvuldigheid en respect op zijn plaats.

Anton Schilderincq

Kopij

Inleverdatum kopij volgende *Onderweg*:
28 oktober

Christus Koning / H. Antonius van Padua - Vorden

Het Jebbink 8, 7251 BL Vorden; 0575-551735;
ggchristuskoningvorden@gmail.com
Secretariaat: dinsdag 9.30-12.00; donderdag 9.30-11.00.
Rekeningnr.: NL68RABO0366463667 (kerkbijdrage);
NL71RABO0155100904 (algemeen en intenties)
Redactie: cjklijn1970@kpnmail.nl

Locatieraad Herman Peters, secr., 520452; Ton Rutting, 553527; Ab Hartelman, pm., 06-31371011

Pastoraatgroep Jaap Harmsen, vz., 06 54906763;
Ans Heuveling, secr., 552267; Carin Franssen, 552322;
Gerard Eijkelkamp, 552914.

PCI: email: vorden@pci12apostelen.nl

De toekomst van onze geloofsgemeenschap

De zomerperiode ligt inmiddels achter ons maar was voor uw locatieraad en pastoraatgroep geen stille periode. Naar aanleiding van ons ingediende plan "Lokaal Geloven" hadden wij gelet op onze geplande gesprekken met de PKN Vorden rond 16 augustus om een reactie op een aantal belangrijke punten gevraagd om met enig mandaat en kennis van randvoorwaarden de gesprekken te vervolgen. Gelet op het feit dat niet alle geloofsgemeenschappen tijdig hadden gereageerd en de vakantie van de procesbegeleiders lukte dit niet en vond tussentijds een mondeling overleg plaats met een vertegenwoordiger van het pastoraal team en het parochiebestuur, dat teleurstellend verliep. Daarop hebben wij op passende wijze gereageerd en de toekomst is dat er 23 september een nieuw overleg is gepland, nu in aanwezigheid van één van de procesbegeleiders. Wij houden u van de voortgang op de hoogte!

Startvieringen

September is altijd een drukke maand voor ons en dat bleek bij de organisatie van de startviering van onze parochie die – na twee jaar uitstel in verband met

corona – in onze Christus Koningkerk werd georganiseerd met assistentie van de geloofsgemeenschappen Joppe en Lochem. Zoals ook elders te lezen valt was dit een goed georganiseerde en uitgevoerde viering, ondersteund door een speciaal projectkoor en begenadigd door fraai nazomerweer, zodat de koffie- en ijsbar op het voorplein goed aan hun trekken kwamen.

Een week later op 11 september was de traditionele oecumenische startviering in de Dorpskerk: een mooie en goedbezochte viering met dominee Ruben den Hertog en pastoraal werker Wil Matti met als thema: "Aan tafel". Iedereen ging aan tafel met andere bezoekers in gesprek

over actuele onderwerpen waarover op een later moment werd gerapporteerd. Kortom: Geslaagd!

Toekomstige vieringen

Op 18 september is in onze kerk weer aandacht besteed aan de Vredesweek met als afsluiting op zondag 25 september het benefietconcert voor Oekraïne, met medewerking van het Passiekoor. De dag ervoor kwam ook Sams kledingactie nog voorbij. In oktober zijn er weer de gebruikelijke vieringen met op 16 oktober de (oecumenische) kerk/schoolviering, verzorgd door dominee Ruben den Hertog. Op twee november besteden we met een speciale viering aandacht aan Allerzielen.

Namens de pastoraatgroep en locatieraad, Ton Rutting

Kerkhof Kranenburg

In de zomerperiode is – ondanks de droogte – de beplanting van de centrale ring op het kerkhof nabij het grafmonument van de paters Franciscanen op de Kranenburg vernieuwd en heeft het terrein een benodigde facelift gekregen. Onze vrijwilligers zijn druk met sproeiers in de weer geweest om de ilex crenata te laten aanslaan, dit ter vervanging van de dode buxushagen. Wij zullen er op een gepast moment nog aandacht aan besteden.

Overleden

Op 20 augustus overleed **Martin Coobs** op de leeftijd van 73 jaar. Het afscheid vond plaats in kleine kring. Wij wensen zijn echtgenote veel sterkte bij het verwerken van dit verlies. Moge hij rusten in vrede.

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming - Borculo

Steenstraat 26, 7271 BP Borculo; 0545-271383;
info@parochie-borculo.nl;
Secretariaat: woensdag 10.00-11.30 uur.
Rekeningnr.: NL35RABO0309119510 (algemeen);
NLO3RABO0309105439 (kerkbijdragen);
Redactie: annette.morgenster26@gmail.com

Locatieraad Jan Verwoolde, geb., 271761;

Pastoraatgroep Annette Franck, 473360;
Riky ten Thije, 272361;

PCI: email: borculo@pci12apostelen.nl

Hoe gaat 2023 eruit zien?

Per 1 januari 2023 zal er in het weekend geen voorganger meer vanuit het pastoraal team in onze kerk voorgaan. Dat betekent in de eerste plaats dat er in het weekend geen eucharistieviering meer zal zijn. Maar zolang de kerk niet aan de eredienst is onttrokken, is een eucharistieviering door de week nog wel mogelijk. Dat zou op een doordeweekse avond kunnen, maar bijvoorbeeld ook in de ochtend.

Op die momenten is er wel een voorganger vanuit het pastoraal team. We mogen rekenen op eens per maand een viering met iemand van het team. Welk tijdstip daarvoor het meest geschikt is wordt nog bekeken. De laatste jaren werd er al om de week gevierd. Als we dat schema willen blijven hanteren en één keer per maand gevierd kan worden met een voorganger vanuit het team, rest er nog één viering per maand waarbij een andere voorganger gewenst is. Dat kan een woord- en communieviering zijn, maar ook een gebedsdienst. Stemmig is bereid een groot deel van deze vieringen voor haar rekening te nemen. Daarnaast zijn er ook leden van de WCV-werkgroep die zo nu en dan voor willen gaan. Samen met hen kunnen we dus voorlopig gewoon in eigen kerk blijven vieren. Laatstgenoemde vieringen kunnen wél in het weekend plaats vinden. Houdt u vooral het vieringschema in de *Onderweg* en op de website in de gaten. Er kan vanaf 1 januari 2023 op andere dagen en tijdstippen gevierd worden dan u gewend bent.

Locatieraad en pastoraatgroep

De leden van de locatieraad en pastoraatgroep zijn sinds 2008 actief. Zij hebben sindsdien de groep van zeven personen zien afnemen tot de huidige drie personen.

Het wegvallen van andere leden en ook van werkgroepen, heeft tot gevolg gehad dat het takenpakket van deze mensen meer dan verdubbeld is. Hoewel zij dit, zonder uitzondering, met alle plezier hebben gedaan, merken zij nu dat ze aan hun grenzen zitten en niet de energie meer hebben om in de toekomst de kar opnieuw te gaan trekken. Jan, Riky en Annette hebben daarom besloten per 1 januari hun functie neer te leggen, in de hoop dat er anderen opstaan met frisse moed en misschien met nieuwe ideeën. Zij zijn zich er terdege van bewust dat de omvang van het takenpakket te groot is om volledig over te nemen. Daarom wordt deze in kleinere stukjes gehakt om zo voor meer overzicht te zorgen en het behapbaar te maken. Als er dan een aantal mensen bereid is om met elkaar de handen uit de mouwen te steken, maakt dat het werk vele malen eenvoudiger. Misschien wilt u best helpen, maar schrikt het toch af. Vraag dan of iemand het samen met u doet. Dat maakt het makkelijker en gezelliger. En natuurlijk zijn Jan, Riky en Annette bereid om de helpende hand te bieden. In het KJ gebouw ligt een lijst met alle werkzaamheden waarbij hulp gevraagd wordt. Kijkt u daar gerust eens op, misschien is er een taak waarbij u kunt helpen. Over een jaar wordt er opnieuw bekeken of de omstandigheden misschien gewijzigd zijn en er taken wegvallen, of aangepast kunnen worden.

Vrijwilligerswerk

Achter de schermen wordt hard gewerkt om onze geloofsgemeenschap, ook zonder kerkgebouw, levend te houden. Er komen heel veel vragen op ons af. Waar kunnen we nog vieren? Hoe kunnen we vieren? Op welke manieren kunnen we elkaar blijven ontmoeten? Of: welke werkgroepen zijn nog nodig? Welke taken kunnen centraal in Zutphen geregeld worden? Er zijn inmiddels een aantal bijeenkomsten geweest met een groep mensen die zich ervoor wil inzetten onze geloofsgemeenschap levend te houden en ervoor te hoeden dat deze een stille dood sterft. Sommigen denken mee over de mogelijkheden in de toekomst, sommigen hebben zich aangemeld om de administratie te doen of om koffie te schenken.

Ook als u niet in een werkgroep actief bent, bent u van harte welkom op een van deze bijeenkomsten. De volgende is op donderdag 20 oktober om 19.30 uur in het KJ gebouw. U bent bij deze bijeenkomsten tot niets verplicht.

In de vitrinekast

Deze keer in de vitrinekast alles over het doopsel van vroeger. Denk u aan doopkaarsen, jurkjes, kaartjes en doopkleedjes.

Gebedsintenties

9 oktober: Theo en Riek Verheijen. Theo Blom. Jan Reef. Jan Ruven.

23 oktober: overleden fam. Belterman-Bluemink. Fam. Geerligs en Ottenschot. Theo Blom. Fam. Pelgrum. Jan Reef. Jan Ruven.

2 november: Fam. Geerligs en Ottenschot. overl. ouders Nieuwveld-van der Wurp. Bennie Franck. Theo Blom. Jan ten Thije.

6 november: Theo en Riek Verheijen. Jan Ruven.

20 november: Theo Blom. Fam. Pelgrum. Jan Ruven.

Overleden

Op 20 augustus is op 84 jarige leeftijd overleden dhr. **Jan Ruven**. De crematie was op 22 augustus.

Kopij

Inleverdatum kopij volgende *Onderweg*: 28 oktober

H. Willibrord - Ruurlo

Groenloseweg 3; 7261 AM Ruurlo; 0573-451456;
 info@willibrordkerkruurlo.nl
 Rekeningnr.: NL67RABO0356750396 of
 NL86INGB0002465958 (kerkbijdrage).
 Redactie: w.bremer01@gmail.com
 Opgave gebedsintenties bij Anny Strijker; 452652;
 anny@strijkerweb.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Willy Bremer, secr. 06 15297947; Theo te Brake, pm., 453511;
 Harry Kasteel, 452492; Anny Strijker, 452652;
 Jos Rouwhorst, 453251, Jan Vreman, 06 22571139.

PCI: email: ruurlo@pci12apostelen.nl

Familieberichten

Op 17 juli is **Frans Helmink** overleden. Hij heeft voor onze geloofsgemeenschap veel betekend. Naast het feit dat hij coördinator voor de Achterwacht, het liturgisch beraad, de lectoren en de roostercommissie is geweest is hij ook lector en voorganger geweest. Daarnaast heeft hij als lid van de pastoraatgroep ook een flinke bijdrage geleverd.

Op 2 augustus is **Johannes Franciscus Antonius Zents** overleden. Hij is 93 jaar geworden.

Op 9 augustus is **Diny Geerlign-Engelbarts** overleden. Zij is 74 jaar geworden.

Het brede dak maakt kans op een mooie prijs

Het Bisdom Utrecht zal dit najaar wordt voor de zevende keer de Ariëns Prijs voor Diaconie uitreiken. Naast de Ariëns Prijs wordt ook de publieksprijs uitgereikt; daarvoor kan vanaf nu worden gestemd op <https://www.aartsbisdom.nl/stembus>. Het Brede Dak project (samen maaltijd delen) van onze parochie HH. Twaalf Apostelen is één van de 25 projecten. In september beginnen we in Zutphen aan ons 25e jaar en in Ruurlo aan het 2e jaar. We zouden het leuk vinden dat parochianen hun stem uitbrengen op het project van het Brede Dak zodat we kunnen meedingen naar de publieksprijs. Op pagina 6 vindt u meer informatie.

Hartelijk dank voor uw support.
Namens het Brede Dak Zutphen en Ruurlo

Tentdienst goed bezocht

Op 7 augustus vond op het dorpsplein een mooie viering plaats. Het was een oecumenische viering die in samenwerking met de raad van kerken opgezet was. Het thema "samen onderweg" paste dan ook naadloos in de huidige actualiteit van de aanpassingen die onze geloofsgemeenschap maakt. Dit werd sterk verduidelijkt door de activiteiten van de stichting De Zonnebloem waar het samen onderweg zijn letterlijk en figuurlijk uitgevoerd worden.

Informatiebijeenkomst geloofsgemeenschap Willibrord Ruurlo was verhelderend

Op 23 augustus heeft de in de "Onderweg" en in het "Achterhoeks Nieuws" aangekondigde informatiebijeenkomst met betrekking tot het voortbestaan van onze geloofsgemeenschap plaatsgevonden.

Onderstaande punten vormden de agenda:

1. Opening en welkom
  2. Visie en missie
  3. Notitie: "De parochie HH Twaalf Apostelen op een kruispunt"
  4. Gevolgen van dit beleid
  5. Samenwerking binnen het geheel van Parochie 12 Apostelen
  6. Wat betekent dit voor de geloofsgemeenschap in Ruurlo?
  7. Vragen en gesprek
  8. Samenvatting
  9. Sluiting
- Als procesbegeleider heeft Cor Peters veel verduidelijkt. Al met al een heel zinvolle bijeenkomst.

Het tijdsplan van een aantal belangrijke activiteiten is als volgt:

- ☞ **1-1-2024**
- ☞ Geen weekendvieringen meer waar pastorale team en emeriti voorgaen. Andere vieringen kunnen, zolang de overdracht naar de nieuwe eigenaar

nog niet heeft plaats gevonden, gewoon doorgang vinden.

- ☞ **Parochiebestuur en locatieraad**
Herbestemming kerkgebouw: samen wordt gezocht naar een zinvolle herbestemming.
- ☞ **Locatieraad-Pastoraatgroep**
Met geloofsgemeenschap in gesprek over programma van lokaal geloven. Veel van het voortbestaan van onze geloofsgemeenschap hangt samen met de activiteiten die voor een groot deel uit de geloofsgemeenschap zelf voort (dienen te) komen. Iedere parochiaan kan hier natuurlijk in meedenken. U kunt ideeën mailen (info@willibrordkerkruurlo.nl), of gewoon iemand van de locatieraad/pastoraatgroep aanspreken.
- ☞ **Nog geen herbestemming op 1-1-2024**
In het kerkgebouw blijven bijzondere vieringen mogelijk
- ☞ **Laatste eucharistieviering**
datum in overleg met gemeenschap
- ☞ **Hoorzitting**
De pastoor en bestuur "horen" de gemeenschap i.v.m. sluiten van de kerk
- ☞ Decreet tot onttrekking aan goddelijke eredienst door aartsbisschop voor overdracht aan nieuwe eigenaar

Momenteel gebeurt er natuurlijk al van alles binnen onze geloofsgemeenschap. Hieronder ziet u een aantal activiteiten genoemd.

- ☞ Gebedsvieringen
- ☞ Communievieringen
- ☞ Oecumenische vieringen; dorpsplein; viering 't Klooster
- ☞ Brede dak maaltijd
- ☞ Bezoekgroep
- ☞ Seniorenbijeenkomsten
- ☞ Samen zingen; samen klussen; samen tuinonderhoud
- ☞ Nieuwsbrieven
- ☞ *Onderweg*
- ☞ Samenwerking met andere organisaties als bijv. PKN ?

Al deze activiteiten kunnen we scharen onder het "lokaal geloven". Of dit alles in de toekomst allemaal nog door kan gaan, is mede afhankelijk van inzicht in financiële mogelijkheden en antwoorden op nog openstaande vragen aan het bestuur en... natuurlijk nieuwe ideeën en vrijwilligers die samen met de locatieraad/pastoraatgroep de schouders hieronder willen zetten.

Seniorenmiddag

Op 13 oktober is de seniorenmiddag. Hiervoor zijn parochianen van 75 jaar en ouder uitgenodigd. Mocht u onverhoopt geen uitnodiging hebben ontvangen en wel willen deelnemen bel dan even met Anny Strijker. Tel. 452652

H. Willibrord - Hengelo

Spalstraat 38; 7255 AD Hengelo (Gld.); 0575-461275;
 info@willibrordhengelo.nl; www.willibrordhengelo.nl
 secretariaat: vrijdag 11.00 - 12.00 uur.
 Rekeningnr.: NL12RABO0121301346
 NL82RABO0119538857 (kerkbijdragen);
 Redactie: henk@roes-po-advies.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Henk Roes, secr. 461061; Theo Keurentjes, 464247;
 Gerald Veldscholten, 463482; Marian Zaarbelink,
 Jenny Veldscholten, Jan Calver, Monique Kuipers,
 Marieke Kraassenberg.

PCI: email: hengelo@pci12apostelen.nl

Overweging locatieraad van 24 augustus jl.

Ook in deze locatieraadbijeenkomst stond de aanstaande kerksluiting centraal. Wij zijn zoekend bezig naar een inhoudelijke invulling voor de geloofsgemeenschap. Naar een stuk verdieping van het geloofsleven waarbij 'Omzien naar elkaar' centraal staat. We willen dit ook graag in breder verband terugzien. Gemeenschap blijven vormen, de verbinding zoeken ook buiten de kerk en zo inspirerend zijn voor de gemeenschap in brede zijn in Hengelo.

Van kerk naar kerk

Als een kerk aan de eredienst onttrokken wordt. Het hebben van een dak boven je hoofd is een fundamenteel grondrecht. Dak- en thuislozen weten het maar al te goed. Natuurlijk zijn er mensen die uit vrije wil huis en haard verlaten om een zwervend bestaan te leiden. We vinden het belangrijk een veilig dak boven ons hoofd te hebben, een plek die ons thuis is, waar we steeds weer naar terug kunnen keren. Dit geldt ook voor ons als gedoopte mensen. Met het vieren van het doopsel in een kerk hebben we ook 'een dak boven ons hoofd gekregen'. 'Zo maar een dak boven wat hoofden, deur die naar stilte open staat'... dicht Huub Oosterhuis. Daar voelen wij wat bij. Ook dat is binnen onze geloofstraditie een fundamenteel grondrecht, het hebben van een 'kerkdak boven onze hoofden' een plek, een gebouw waar we thuis kunnen komen, een plek waar wij andere mensen aantreffen met wie wij onze inspiratie kunnen delen. Aldus de tekst van Joost Jansen

Blik naar de toekomst

Het is onze opdracht om onze blik naar de toekomst te richten. We willen de gemeenschap behouden, de verbinding en de inspiratie levend houden.

Gemeenschap

De mensen de mogelijkheid bieden elkaar

op te zoeken en ervaringen te delen en om gesteund en bemoedigd te worden.

Verbinding

Verbinding vraagt om duurzame relaties, je aan elkaar verbinden als geloofsgemeenschap en daarmee verbonden aan God en aan de Blijde boodschap van Jezus.

Inspiratie

Deze inspiratie zal ons moeten helpen in de dagelijkse dag. Het gaat dus steeds om ons in Hengelo hoe we onze weg dienen te vinden in deze hectische tijd en maatschappij. We zullen dus keuzes moeten maken voor wat ons echt goed doet. Wij moeten vooruitzien en niet blijven zitten in ons verdriet en het gemis. Rouwen is zeker nodig en de één heeft daar wat meer tijd voor nodig dan de ander, maar wij hopen en bidden dat naast de rouw ook de trouw aan het eens ontvangen geloof ons creatief maakt en in beweging houdt. Samen op weg kijken we naar elkaar om! Daar willen we werk van maken!

Verslag Interkerkelijk motortreffen Joure/Hengelo

Er werd naar uitgekeken! Twee jaar kon het vierde interkerkelijke motortreffen Joure/Hengelo vanwege corona niet doorgaan. Op zaterdag 3 september was het dan toch zover. Een enthousiast groepje Hengelose motorrijders maakte zich op om de Jouters een eindje tegemoet te rijden. De zon scheen. De motoren liepen als zonnetjes. De ontmoetingsplek aan de A28 was snel bereikt. Ook de motorrijders uit Joure hadden er zin in en waren er eerder dan gedacht. Er werd daarom ruim de tijd genomen voor begroeting, lunch en de per auto nagekomen koffie uit Hengelo. Via de Veluwe ging de route vervolgens gezamenlijk richting Hengelo. In Hoog Soeren werd een tussenstop gehouden en was het goed toeven in de schaduw. De temperatuur had inmiddels tropische

waarden aangenomen en dat begin september! Eind van de middag kwam Hengelo in zicht, waar een gezellige avond werd gehouden en waar de gasten naar de overnachtingsadressen werden begeleid. Zondagmorgen verzamelde een groot aantal belangstellenden zich onder een stralende zon voor de openluchtdienst bij de Varsselse Molen. Voor wat extra schaduw werden twee partytenten opgezet, die spontaan werden aangeboden door zorgboerderij De Mettemaat. Motoren sierden het terrein. Eén ervan reed zelfs de dienst binnen, die was georganiseerd vanuit de Raad van Kerken en de voormalige 4e zondag commissie Veldhoek. Voorganger was ds. Christien Ferrari. Het thema van de kerkdienst was "Geloven met een omweg". Er werd geluisterd naar een lied van Stef Bos: 'De Weg'. Vooral de tekst 'Volg niet de aangegeven richting, volg niet de route die je kent. De omweg is veel mooier en duurt langer, je ziet veel meer langs een weg die je niet kent' sprak tot de verbeelding. Medewerking was er van muzikanten van Crescendo, enkele zangers en de Hamove, waarmee wijlen Jaap van Gijssel vorig jaar al de eerste contacten had gelegd voor een openluchtdienst. Aan het begin van de dienst werd een kaars aangestoken voor allen die we missen. De unieke locatie zorgde voor verbinding tussen de Hengelose motorsportvereniging en de kerkgemeenschappen en tussen mensen die motorrijden en mensen die belangstelling hebben voor de motorsport. Tijdens de koffie na de kerkdienst was er voor bezoekers gelegenheid om een stukje mee te rijden in een zijspanbak of achter op een motor. Daar werd gretig gebruik van gemaakt. Zelfs 90+ (!!) genoot ervan even bakkenist te zijn.

Tegen twaalfen vertrokken de motoren voor een rondje in de omgeving en na de lunch weer richting het Noorden. In Ommen werd afscheid genomen en vertrok de ene groep richting Friesland en de andere weer richting Hengelo, waar door diverse mensen nog even nagenoten werd van een geslaagd weekend. Volgend jaar hopen we met een aantal mensen een tegenbezoek te kunnen brengen aan Joure.

H. Johannes de Doper - Keijenborg

Kerkstraat 7, 7256 AR Keijenborg; 0575-461314,
 Secretariaat: donderdag 10.30-11.00 uur
 Rekeningnr.: NL85RABO0125501102 (algemeen)
 NL25RABO0125502958 (gezinsbijdrage Keijenborg)
 NL97RABO0374716390 (gezinsbijdrage Zelhem)
 Redactie: hannieankersmit@hotmail.com
 Gezinsbijdrage/kerkbalans: C. Gerritsen 06-10065324

Locatieraad/pastoraatgroep

Rob Besselink, 462882; Hans Limbeek, 0314-641546,
 Dini Compas-Nijenhuis, 06-40594236;
 Annie Stapelbroek, 0314-641477

PCI: email: keijenborg@pci12apostelen.nl

Bereikbaarheid Sint Jan de Doper

Het parochiesecretariaat is geopend op donderdagmorgen van 10.30 uur tot 11.00 uur. Telefoon 0575-461314. Voor spoedgevallen bij een overlijden of spoedbediening belt u de parochiewacht. Telefoon 06 10 31 96 38 Contactpersoon voor Zelhem: De heer J. Waalderbos, Zonnebloemstraat 43, 7021 ZA Zelhem, tel. 0314-623809.

Stichting R.K. Begraafplaats

Contactpersoon: Mevr. J. Lamers tel. 0575 – 464162 email: begraafplaatskeijenborg@hotmail.com; website www.begraafplaatskeijenborg.nl De tarieven 2021 kunt u vinden op de website van de HH. Twaalf Apostelen, locatie Keijenborg!

Parochiële Caritas Instelling

Secretariaat: Fons Lamers, Kroezierijweg 8, 7256 KR Keijenborg.

Kerkdienst gemist

Alle vieringen, ook vanuit Zutphen, zijn te beluisteren via Kerkdienstgemist (v/h kerkradio): www.12apostelen.nl/locatie Keijenborg.

Dopen

Op 23 oktober zal **Xavier Johannes Elias Hofman** worden gedoopt. Aanmeldingen voor het dopen graag via het secretariaat van de parochie HH. Twaalf Apostelen. Email: secretariaat@12apostelen.nl .

Jaargedachtenisvieringen

Zondag 2 oktober: Riek Roëling-Weenink, 95 jaar, overl. 11-07-2021; Theo Beunk, 95 jaar, overl. 21-09-2021; Riet Kleve-Hermsen, 88 jaar, overl. 25-09-2021

Zondag 13 november:

Jan Hermans, 87 jaar, overl. 05-11-2021; Annie Weelink-Kolkman, 83 jaar, overl. 12-11-2021; Johanna v.d. Geest, 97 jaar, overl. 24-11-2021
Zondag 18 december:
 Fons Peters, 78 jaar,

overl. 17-12-2021; Wim Berendsen, 64 jaar, overl. 27-12-2021; Mineke Baakman-Hilderink, 92 jaar, overl. 28-12-2021

Allerzielenviering zondag 30 oktober

Op 2 november is het Allerzielen; de Katholieke Kerk gedenkt deze dag de overledenen van het afgelopen jaar. Deze viering wordt altijd op een zondag gehouden in Keijenborg, want na de viering gaat men gezamenlijk naar het kerkhof, alwaar geen verlichting aanwezig is en het daardoor niet mogelijk is om op een doordeweekse avond de viering te houden.

De Allerzielenviering zal dit jaar dus zijn op zondag 30 oktober om 10.00 uur. Dan worden de namen genoemd van alle parochianen die ons in het voorbije jaar zijn overleden en er wordt voor hen een gedachteniskaars ontstoken. Ook branden we een kaars voor alle overledenen, jong en oud, die niet met name worden genoemd maar ons nog steeds dierbaar zijn.

De eucharistieviering zal worden voorgegaan door pastor Baneke. Het parochiekoor zal de zang verzorgen. De families zullen hiervoor tijdig een uitnodiging ontvangen. Aanmelden voor de viering is gewenst. Hoe dit moet staat vermeld in de uitnodigingsbrief.

Gebedsintenties

Zondag 9 oktober: Gerard en Johanna Smeenk-Hebben, Geert Jansen

Zondag 16 oktober: Geert Jansen

Zondag 23 oktober: Dopen Xavier Hofman, Bertus en Annie Berentsen-Kersten, Geert Jansen.

Zondag 30 oktober: Allerzielenviering Jgd. Betsie Gerritsen-Lucassen, Geert Jansen, Willem Hermsen, Hentje Hermsen, Fam. Gerritsen-Hilge, Miene Jansen, Gerard en Johanna Smeenk-Hebben

Zondag 6 november: Ingrid Willemsen-Sasse, Jgd. Bertus Berentsen, Jgd. Annie Berentsen-Kersten, Ouders Theo en Truus Diesvelt-Tap, Geert Jansen

Zondag 13 november: Jgd. Jan Hermans, Annie Weelink-Kolkman, Johanna van der Geest, Geert Jansen,

Zondag 20 november: Geert Jansen

Zondag 27 november: Ceciliafeest Jgd. Gerrit Gerritsen, Geert Jansen, Wim en Riek Besselink-Hoenderboom en overl. kinderen

H. Martinus - Baak

Wichmondseweg 17, 7223 LH Baak;
 pastoriebaak@outlook.com
 Opgave gebedsintenties: per mail: pastoriebaak@outlook.com
 of bij Bennie Stapelbroek: tel. 0575 491060;
 mail bennie.stapelbroek@gmail.com. Voor overige zaken: Ans
 Berendsen: tel. 0575 441920; mail ans-arthur@hotmail.com
 Rekeningnr.: NL96RABO0304501697
 Redactie: pastoriebaak@outlook.com

Locatieraad/pastoraatgroep Berna Lamers, 441244;
 berna.lamers@gmail.com; Arnold Wolbrink, 441206;
 Petra Weel, 06 12536049

PCI: email: baak@pci12apostelen.nl

Vieringen in Baak

Op dinsdag 18 oktober is er om 19.00 uur een woord- en communieviering, pastoraal werker Carin Timmerman zal de voorganger zijn. Op woensdag 2 november is het Allerzielen, de werkgroep zal een woord- en gebedsdienst houden om 19.00 uur. Op dinsdag 15 november, de 3e dinsdag van de maand zal er om 19.00 uur een woord- en communieviering gehouden worden met diaken Theo ten Bruin als voorganger.

Koffiedrinken

Na de vieringen zullen we weer aan de tafels koffie en thee drinken met iets lekkers er bij. Wij nodigen u van harte uit om dan nog even na te praten.

Allerzielen

Op woensdag 2 november zal er om 19.00 uur een woord- en gebedsviering zijn. In deze viering worden onze dierbare overledenen herdacht. Het zal een bijzondere eigentijdse viering zijn met muziek en gebed. Het maakt niet uit hoe lang het geleden is dat uw dierbare overleden is, op 2 november denken we samen in dankbaarheid terug aan alle overledenen. Daarbij maakt het niet uit of deze mensen wel of niet een kerkelijke uitvaart hebben gehad. U bent allen van harte welkom.

In het verleden werd er na de viering gezamenlijk naar de begraafplaats gelopen, omdat de groep steeds ouder wordt en het risico van een struikeling in het donker groter wordt, heeft de

werkgroep besloten om niet meer gezamenlijk naar de begraafplaats te gaan. Na afloop van de viering kunt u per familie een grafkaars ontvangen welke u op een door u gewenst moment op het graf kunt plaatsen. Na afloop van de viering of na terugkomst van de begraafplaats zal er koffie en thee in de kerk zijn.

Onttrekking aan de eredienst

Op dit moment is de kerk nog niet onttrokken aan de eredienst. Dat wil zeggen dat we nog een kerk hebben waarin alle sacramenten mogen worden toegediend. Daardoor kunnen we nog de eucharistie vieren op de derde dinsdag van de maand. Maar ook dopen en huwelijken kunnen nog in onze kerk gevierd worden. We moeten ons daardoor ook nog steeds houden aan de kerkelijke regelgeving. Dit kan soms beperkingen opleveren. Zo zie je maar dat alles twee kanten heeft. Op het moment dat de kerk wordt verkocht, zal voor de overdracht de kerk aan de eredienst worden onttrokken.

Familieberichten

Op 31 augustus is **Toos Gosselink-Lebbink** overleden. Zij was 96 jaar.

Gebedsintenties

Di. 18-10: Everdien Schut, Jos en Bets Hermsen-Goris, Ouders Jan en Will Schutte-Bosman, Ouders Hebben-Smit.

Wo. 2-11: Herman Hendriks, Ouders van Leussen-Wolbrink, Ouders Jan en Will Schutte-Bosman, Jos en Bets Hermsen-Goris, Ouders Dashorst-Brink, Jan Roordink.

Di 15-11: Everdien Schut, Ouders Hebben-Smit, Herman Hendriks, Ouders van Leussen-Wolbrink, Jgt. Mevr. Mentink-Jansen, Jos en Bets Hermsen-Goris.

Terugblik Oogstdankviering 2022

Op zaterdag 20 augustus is de oogstdankviering gevierd bij de veldkapel aan de Vordenseweg tussen Baak en Wichmond. Het was een mooie dag, er was geen twijfel of het wel buiten door kon gaan. Fijn dat we na deze droge zomer ook buiten konden danken. De muziek werd zoals gebruikelijk verzorgd door muziekvereniging Nieuw Leven uit Steenderen.

Het thema: "Genieten en dankbaarheid" werd door de voorgangers pastoraal werker Carin Timmerman van de Rooms-Katholieke parochie HH. Twaalf Apostelen, en dominee Hubertien Oostdijk van de protestantse kerk Steenderen van verschillende kanten belicht. De collecte opbrengst was voor de Zonnebloem. Joke Jansen uit Steenderen heeft een toelichting gegeven wat de Zonnebloem allemaal doet voor de zieke en oudere mensen in onze gemeenschap. Het ritueel was dit keer een "ijsje", dat was een puntijsje waarin zonnebloemzaadjes verstopt zaten onder een pluk watten. Alle aanwezigen kregen een ijsje mee naar huis. Volgend jaar kunnen de aanwezigen daardoor nog nagenieten van deze viering. De bloemversiering van deze viering is dit jaar door de bloemengroep uit Baak verzorgd met vrolijke zonnebloemen! Aan het einde heeft Marja Hartman meerdere mensen bedankt, daarbij werd de koster van Baak bedankt voor het weghalen en terug plaatsen van de paaltjes. Antoon Mentink heeft dit jaren gedaan, echter dit jaar heeft Harrij Reijmer deze taak verzorgd. Hij woont er tegenover en verzorgt samen met enkele andere vrijwilligers het groen gedurende het hele jaar. Harrij en de overige vrijwilligers bij deze alsnog bedankt voor uw inzet voor het verzorgen van gras en groen van de veldkapel.

Na afloop was er koffie en thee met een dankdagbol om nog even samen na te praten. De opkomst was goed, de mensen tevreden, hoe kun je nog mooier dankbaar zijn.

H. Willibrord - Drempt

Zomerweg 19, 6996 DD Drempt.
 Secretariaat: Hoefkensestraat 12, 6996 DS Drempt
 locatieraaddrempt@gmail.com, 0313 479294
 Opgave gebedsintenties:
 rk.drempt.gebedsintentie@gmail.com
 Rekeningnr.: NL25RABO0304500259
 Redactie: redactie.willibrord.drempt@gmail.com

Locatieraad / pastoraatgroep

Ingrid Stortelder-Spigt, 0313 479294
 Henrie Bremer, secretaris
 Fons Janssen, penningmeester
 Peter Hammink

PCI: email: drempt@pci12apostelen.nl

Opbrengst Actie Kerkbalans

Voor het jaar 2022 hebben er 150 gezinnen een bedrag toegezegd. Het totaal van de toegezegde bijdragen komt uit op € 14.770,- (in het afgelopen jaar 2021 is er € 14.909,- aan kerkbijdragen ontvangen). Het levert een gemiddelde bijdrage van € 98,50 per deelnemer op. De opbrengst kerkbalans hebben we voor 2022 voorzichtig begroot op € 14.000,-. Door de gestage daling van de opbrengsten wordt het ook in financiële zin steeds moeilijker de eindjes aan elkaar te knopen. Het is en blijft een zorgelijke opgave. De locatieraad bedankt iedereen voor zijn of haar bijdrage en een bijzondere dank gaat uit naar de verspreiders van de actie kerkbalans. *Namens de locatieraad,*
 Fons Janssen, penningmeester
 H. Willibrordkerk Achter-Drempt

Marialof oktober

Op woensdag 5 oktober om 19.00 uur vieren we het Lof. Pastoor Scheve gaat voor en het Willibrordkoor luistert het Lof muzikaal op. We hopen dat we met veel parochianen zijn. Samen zingen en bidden geeft ons steun in deze roerige tijd. Na het Lof is er gelegenheid om samen na te praten onder het genot van een kopje koffie of thee achter in de kerk. Tot woensdag 5 oktober!

Oecumenische Viering 16 oktober

Op zondag 16 oktober om 10.00 uur is er weer een gezamenlijke oecumenische viering in de St. Joriskerk in Voor-Drempt. Voorgangers zijn parochiemedewerker Gerry Spekink en Marjan van Zadelhoff. De viering wordt voorbereid door de oecumenische werkgroep. In de viering staat het verhaal van Jacob en Esau centraal, het

levensverhaal van twee broers, zoals ons wordt verteld in het Bijbelboek Genesis. Twee broers, zo heel verschillend, die elkaar van jongs af aan op cruciale momenten in het leven tegenkomen en elkaars leven beïnvloeden en voor een deel bepalen. De volgende thema's spelen in hun leven een grote rol: jaloezie, bedrog, op de vlucht gaan, maar ook berouw krijgen en terugkeren. En uiteindelijk elkaar weer ontmoeten en tot verzoening komen. Wanneer hun vader Isaac aan het eind van zijn leven op sterven ligt, komen de beide broers afscheid van hem nemen. Daar staan ze: als broeders naast elkaar en niet na elkaar, zoals toen....

In de viering wordt het verhaal verteld aan de hand van deze thema's en bij elk thema proberen we de verbinding te maken met ons leven nu, in deze tijd. De thema's worden omlijst door een lied of een afsluitende gebedstekst. Na de dienst is er gelegenheid elkaar te ontmoeten onder het genot van een kopje koffie of thee. Iedereen is van harte welkom!

Allerzielen 2022

Op 2 november viert de kerk Allerzielen. Ook in onze Dremptse H. Willibrord

gemeenschap komen we woensdag 2 november om 19.00 uur samen. Pastoraal werker Carin Timmerman gaat voor in een woord- en communieviering, met zang van het Willibrordkoor. In deze viering gedenken we alle overleden parochianen. In het bijzonder gedenken we de overledenen van het afgelopen jaar te weten:

Geert Berentsen	7 maart
Karel Leisink	25 maart
Iet Booltink	29 juni
Jan Smulders	18 juli

Het kruisje van Fenna Sonneveld-Kumeling, van het jaar ervoor, alsmede van de dit jaar overleden parochianen wordt aan de nabestaanden meegegeven. Allen ontvangen een persoonlijke uitnodiging, zoals gebruikelijk gaan we bij goed weer samen naar de verlichte begraafplaats om de graven te zegenen en mogelijkheid een grafkaarsje aan te steken. Daarna ontmoeten we elkaar in de kerk voor een gesprek en/of kop koffie of thee.

U wordt van harte uitgenodigd.

Familieberichten Huwelijksaankondiging

Op vrijdag 28 oktober zullen in het huwelijk treden **Peter Hammink en Brenda Meijer**. De huwelijksviering is om 13:30 uur in de St. Jan de Doperkerk te Wierden.

Willibrorddag 2022

Op vrijdag 4 november 2022 wordt de jaarlijkse Willibrorddag gehouden. Deze feestelijke ontmoetingsdag is voor parochianen vanaf 75 jaar, (chronische) zieken en zij die een dierbare hebben verloren in het afgelopen jaar. Deze dag wordt om 10.00 uur geopend met een eucharistie-viering waarbij iedereen welkom is, ook als u zich niet opgegeven hebt. De genoemde doelgroep wordt persoonlijk uitgenodigd door de werkgroep Diaconie / Caritas. We hopen weer op een mooie en gezellige dag.

Kopij

Sluitingsdatum kopij: 28 oktober 2022
 redactie.willibrord.drempt@gmail.com

H. Willibrord - Olburgen

Olburgseweg 4; 7225 NB Olburgen, 0575-451279,
 bgg 0575-451454.
 Rekeningnr.: NL42RABO0148900313
 Redactie: jansenmts@gmail.com

Locatieraad/pastoraatgroep

Jan den Hartog, voorzitter, 452815
 Alex Gerritsen 450950
 Anke Pasman, 451261

PCI: email: olburgen@pci12apostelen.nl

Activiteiten voor vrouwen

In oktober is er een filmavond. Kijk voor meer informatie op de website: <https://www.olburgen-rha.nl>

Bieb Olburgen

Het lenen van een boek is gratis. Je hebt een jaar de tijd om het boek weer terug te brengen.
 Ook hebben we een voorraad boeken voor de verkoop. Deze boeken hoeven niet meer retour, met de opbrengst kunnen nieuwe boeken aangeschaft worden.

Nieuwe aanwinsten

Laura Kelly   Neem mij mee . . .?
 Sandra Brown   Laat in de nacht

De obsessie
 Lisa Gardner   De overleversclub
 Kunzang Choden   Tsomo's Karma
 Craig Russell   Adelaarsbloed
 Annejet van der Zijl   Fortuna's kinderen
 Philip Huff   Wat je van bloed weet
 Jan Wagenvoort   Bladeren
                                 Buten thuis

Streek in streektaal

Robert Ludlum   De tristanstrategie

De boeken uitleen is open op:

dinsdagavond van 18.30 uur tot 19.30 uur
 vrijdagmorgen van 10.30 uur tot 11.30 uur
 Kom eens langs. Al is het maar voor een praatje en een kop koffie.

Kerkdienst gemist via Internet

U kunt de viering rechtstreeks

beluisteren via het internet, kijk op: <https://www.12apostelen.nl/index.php/vieringen/>.

Dit geldt voor de reguliere vieringen en ook voor huwelijksvieringen, avondwakes,

uitvaartdiensten en ander vieringen. De opnames beginnen enkele minuten voor aanvang van de viering en blijven enkele weken na de datum nog te beluisteren en te downloaden.

Rooster

Weekendviering op:

8 oktober: woord- en communieviering (en niet 9 oktober)

30 oktober: woord- en communieviering (Allerzielen)

20 november: eucharistieviering (Ceciliafeest)

Misdienaar

8 oktober
 20 november

Collectanten

8 oktober: Joost Langenhof
 30 oktober: Erna Bosch
 20 november: Jan den Hartog

Lectoren

8 oktober: Anke Pasman
 30 oktober: Thea Lebbink
 20 november: Anke Pasman

Kosters

7 oktober: Theo Damen
 8 oktober: Joost Langenhof
 30 oktober: Cilia Langenhof
 4 november: Theo Damen
 20 november: Betsie Verhoeven

Bloemversiering

24 sept.-7 okt.:   Diny en Leonie
 8 okt.-21 okt.:   Thea en Gerda
 22 okt.-4 nov.:   Yvonne en Til
 5 nov.-18 nov.:   Betsie en Nicole
 19 nov.-2 dec.:   Diny en Leonie

Dames- en herenkoor

Repetities: 4 oktober, 11 oktober, 18 oktober, 25 oktober, 1 november, 8 november, 15 november, 22 november, 29 november

Gezongen vieringen: 9 oktober, 30 oktober, 20 november

Intenties

8 oktober: Willemien Horstink-Groot Koerkamp en Jan Horstink, Jan Egging en Marietje Egging-Houtman, Anny Gieling, Mientje Schotman, Harry en Grada Gerritsen-Reulink, Meintje Beijer-Koster

30 oktober: Antoon Gosselink en Truus Gosselink-Steeverink, Meintje Beijer-Koster, Anny Gieling, Fien Fontein-Freriks, Geert, vader en moeder Pelgrom, Gradus en Dinie Baars, Bart Godschalk en Corrie Godschalk-Franken

20 november: Meintje Beijer-Koster, Anny Gieling, Annie Gosselink-Pasman en Albert Gosselink, Robert Vallen, Rie Gosselink-Harms en Ton Gosselink, Harry en Grada Gerritsen-Reulink, Willemien Horstink-Groot Koerkamp en Jan Horstink, Jan Egging en Marietje Egging-Houtman

Kopij

Heb jij een artikel waarvan je denkt: dat is leuk voor het blad *Onderweg* of de website, geef dit dan digitaal door naar: jansenmts@gmail.com

Sluitingsdata inleveren kopij voor Olburgen/Rha: (uiterlijk 20.00 uur):
 Jaargang 11: nummer 1: 24 oktober 2022
 E-mailadres: jansenmts@gmail.com

Stichting Vrienden van Dora Visser

Maandelijks is er in de kerk van Olburgen een eucharistieviering. De viering begint om 15.00 uur.

7 oktober + 4 november

Vervolg van pagina 31

De vragen eisen een beperking van het aantal kerken dat behandeld kan worden en na de tweede dag wist ik zeker dat de Willibrorduskerk in Vierakker één van de drie detailstudies zal worden. De overige die ik nu op mijn lijstje heb gezet, liggen allen in de grensstreek en zijn gewijd aan de H. Willibrord.

Mijn komend bezoek, waarop ik mijn verheug, is een afrondend bezoek. De laatste puntjes op de i zetten, bronverwijzingen natrekken en nog een paar foto's maken, de omgeving verkennen en de kerk in Baak bezoeken. Geen straf, maar een excursie om naar uit te kijken en voorhands de vriendelijke mensen te bedanken die het bezoek mogelijk maken.

Annelies Abelmann Maastricht, 7-9-2022

H. Willibrord - Steenderen

Bronkhorsterweg 2F, 7221 AC Steenderen
 Secretariaat: Azaleastraat 14, 7221 AZ Steenderen
 Tel.: 0575 452101; b.g.g. 06 16066571
 email: mariaschut@kpnmail.nl
 Rekeningnr.: NL28RABO0148991939
 Redactie: mariaschotman@gmail.com

Locatieraad Trudi van der Weijden, vz.; Trees Huis in 't Veld, pm.; Nel Verheul, secr., 470596, familie.verheul@kpnmail.nl; Willie Geurts, geb.

Pastoraatgroep Marijke Steemers, Maria Schut, secr. 452101, mariaschut@kpnmail.nl; Annie Willemsen, Maria Schotman, vz.

PCI: email: steenderen@pci12apostelen.nl

Kerkbalans 2022 voor parochianen die zelf de bijdrage overmaken

Sommige parochianen, die een bedrag hebben toegezegd aan de actie kerkbalans 2022, hebben deze bijdrage nog niet overgemaakt. Wilt U zo vriendelijk zijn om dat alsnog te doen? Als u vergeten bent, hoeveel u hebt toegezegd, dan kunt u mij altijd bellen (0575-452376) dan kijk ik het voor u na. Hartelijk dank.

Trees Huis in 't Veld, penningmeester

Oecumenische dienst 9 oktober

Deze staat niet in het teken van de schoenendoosactie. Dit is uitgesteld tot 29 januari. Op 9 oktober staat de viering in het teken van: Doe wat je kunt! Veel mensen voelen zich nogal machteloos als ze nadenken over de vele problemen in de wereld, zoals hongersnoden, oorlogen, natuurrampen, armoede en ga zo maar door. Misschien voel je je wel schuldig dat je niets of bijna niets doet. Daarom het thema: Doe wat je kunt, meer hoeft niet. Aanvang 10.00 uur in de protestantse kerk.

Kleine schutterij

Vrijdag voor aanvang van de kermis op vrijdag 9 september maakte de Kleine Schutterij een rondgang door Steenderen. Rond 10 uur waren de kinderen bij de Willibrordkerk en werden daar ontvangen door pastoor Scheve. Na een korte toespraak door de kapitein van de schutterij en een woordje van de pastoor kreeg de kapitein een gift vanuit de parochie. Onder tromgeroffel bracht de

vendelier een vaandelgroet. Vervolgens gingen de bielemannen aan de slag met (houten) bijlen om een versperring, in de vorm van een stevige struik met bloemen en maïssteel, om te hakken. Toen dat gelukt was kregen alle kinderen snoep en kon de kermis beginnen.

Vrijwilligersdag

Onder het motto: Alleen kun je niets, samen des te meer!, is er op zondag 23 oktober weer een gezellig samenzijn voor alle vrijwilligers van onze geloofsgemeenschap, samen met hun partners. De ochtend begint met een woord- en communiedienst met voorganger Wil Matti. Daarna koffie met lekkers, borrelen en afsluiten met een lekker hapje.

Allerzielen

Op woensdag 2 november gedenken we onze overleden dierbaren. Om 19.00 uur is er een eucharistieviering met voorganger pastor Baneke. Daarna gaan we naar het verlichte kerkhof om een kaarsje bij de graven te zetten en te bidden voor de overledenen.

Gezellige zondagmiddag

Op zondagmiddag 20 november vanaf 15.00 uur tot ongeveer 17.00 uur willen we van start gaan met een gezellige zondagmiddag. Voor veel mensen duurt de zondag lang. 's Morgens kun je naar de kerk of er komt visite, maar dan is er die lange middag waarin je niemand ziet. Daar gaan we iets aan doen. We willen regelmatig een gezellig samenzijn in het Kerspel houden van een paar uurtjes om die lange middag te breken. We drinken dan koffie of thee met iets lekkers en schenken een glaasje met een hapje erbij. Het gaat vooral om de gezelligheid en de ontmoeting en eventueel een serieus onderwerp, naar behoefte. U bent allen van harte welkom!

Caeciliafeest

Op zondag 27 november viert het gemengd koor het Caeciliafeest. In de eucharistieviering met voorganger pastor Baneke zetten zij hun beste zangbeentje voor en houden daarna een gezellig samenzijn.

Teksten en liederen als bloemen

Geen concert, geen preek, wel een uur samenzijn met gedachten en liederen. Het koor 2gether – met leden uit Keijenborg, Steenderen en omgeving - wil mensen figuurlijk een boeket bloemen aanbieden, in de vorm van teksten en zang rondom het thema 'een boeket bloemen'. Het verrassende optreden is op zondag 16 oktober om 11.00 uur in de H. Willibrordkerk te Steenderen. Bloemen zeggen meer dan woorden, is het motto van het koor, dus de uitnodiging luidt: Kom, kom d'r in ! De toegang is gratis, een vrije gift wordt op prijs gesteld.

Koffiedrinken

Op zondag 16 oktober, na het muzikale bloemenboeket van 2gether. Zondag 13 november.

Ingetogen stiltekring in Steenderen

Op zaterdag 17 september om 12.00 uur is voor het eerst een stiltekring voor de vrede georganiseerd in Steenderen door de plaatselijke kerken. De bedoeling van zo'n kring is om in stilte een statement te maken voor vrede. Laten zien dat we solidair zijn met alle slachtoffers van oorlog en geweld in de wereld. In heel het land werden op die dag en dat tijdstip stiltekringen georganiseerd. De organisatie: Pax voor Vrede had hiertoe opgeroepen als startmoment van de landelijke Vredesweek, die duurt tot en met 25 september. Toen de stiltekring in Steenderen begon om 12 uur was het droog en zonnig, na een pittige regenbui. Na afloop begon het weer te regenen. 16 mensen hadden zich verzameld rond de vijver op de parkeerplaats bij de Coöp en enkele mensen sloten zich aan die boodschappen gingen doen of bleven staan kijken. Zij werden welkom geheten door Maria Schotman, waarna Marijke Schotman op de trompet speelde. Daarna was er 5 minuten stilte, een gedicht met de titel: Opstaan in stilte, weer 5 minuten stilte en ter afsluiting trompetspel. Het was een ingetogen samenzijn. Mooi om iets te kunnen doen in al je onmacht over het wereldgebeuren.

H. Willibrord - Vierakker

Vierakkersestraatweg 31, 7233 SE Vierakker, 0575-441286, info@demooistekerk.nl; www.demooistekerk.nl
 Secretariaat: donderdag 10.00 – 10.30 uur
 Rekeningnr.: NL40RABO0366417029
 Rekeningnr.: NL86RABO0327465948 (restaurantie)
 Redactie: j-m.holtslag@tele2.nl

Locatieraad Charlotte Bonga, vz., pm., 441261;
 Jan Marijnissen, 441276; Valentijn van Waalwijk,
 06 83124367.

Pastoraatgroep Michel Roording, 0630727690.

PCI: email: vierakker@pci12apostelen.nl

Oecumenische openluchtdienst

De oecumenische openluchtdienst bij de kerk in Wichmond was een groot succes. Meer dan 100 aanwezigen genoten van de dienst die werd geleid door Tim Wiersum en Gerry Spekink, die een verbindende preek hield voor de dorpsgenoten.

Bakwedstrijd en taartproeverij

Op een zonovergoten zaterdag (afgelopen zaterdag 3 september jl.), was het een drukte van belang op het voorplein van de PKN in Wichmond. Tussen 13.00 en 13.45 uur kon je dames – eentje namens haar man, heel rolbevestigend - schielijk de pastorie in zien duiken om vervolgens verwachtingsvol weer naar buiten te komen. Er hing gezonde spanning bij deze deelnemers aan de door de PKN Wichmond in samenwerking met onze eigen geloofsgemeenschap georganiseerde bakwedstrijd en taartenproeverij waarvan de opbrengsten gaan naar Oekraïne. Het was een gezellige bedoening. Terwijl Com Cobre en Reborn de aanwezigen muzikaal vermaakten stortte de jury met onze eigen meesterbakker Wilfried Besselink en amateur baksters Tineke ten Dijke

van de PKN en Charlotte Bonga namens onze kerk zich op de vijftien ingebrachte baksels (drie in de categorie jeugd t/m 15 jaar en 12 in de categorie volwassenen). Het werd, zo liet de jury later weten, een lastige zaak: vijftien overheerlijke en schitterend uitzijnde taarten, een moeilijke beslissing! Uiteindelijk liet de jury haar keuze vallen op taart nummer 3 van Fioena ter Linden in de categorie jeugd en taart nummer 5 die gemaakt bleek te zijn door Elly Marijnissen. Na de uitslag was het de beurt aan de andere aanwezigen, waaronder veel toevallig langsfietsende toeristen die wel eens wilden weten wat voor een mooi spektakel hier aan de hand was, maar wellicht ook waren aangetrokken door de wapperende Oekraïense vlag. Men liet zich de taarten goed smaken en aan het einde van de middag was van de taarten niet veel meer over. Conclusie: een groot succes, met de mooie opbrengst van € 443,85 welke opbrengst door beide kerken verdubbeld is.

Onderzoek van een kunsthistoricus

“De kerk van St. Ludger moest weer verrijzen!”. De achtergronden van een ruimtelijke analyse van de Willibrorduskerk in Vierakker en haar omgeving in het kader van mijn onderzoek naar de kerkelijke kunst uit de werkplaatsen van Wilhelm Mengelberg, zijn zonen Otto en Hans en kleinzoon Willem”

Met het citaat over S. Ludgerus en vele nog onbeantwoorde vragen in mijn achterhoofd reisde ik nog voor coronatijd vanuit Maastricht af naar Vierakker om daar de Willibrorduskerk te bekijken en het parochiearchief te consulteren. Waarom kreeg deze kerk de naam Willibrordus; Ludger was misschien ook een optie geweest? De eerste prediker in dit gebied die relieken van de lijkwade naar Wichmond bracht? Over wie pastoor

Heymeriks zulke dwepende woorden schreef in zijn lezenswaardig boekje, helemaal passend in de tijdsgeest. En waarom een eigenkerk gesticht met een heuse parochie in een gehucht dat op dat moment nog niet bestond? En heel praktisch: hoe krijg ik een goed overzicht van de bronnen die er zijn en kan ik deze raadplegen? Om deze al, en nog niet gestelde of nog in onpeilbare diepte verborgen liggende vragen te kunnen beantwoorden reed ik vol goede moed, met fotoapparatuur, statief, reserve toestelletje en papieren vol voorbereidende aantekeningen (waaronder de telefoonnummers van Charlotte en Ria, voor het geval dat), bijna recht op mijn doel af.

De “ik”, is in dit geval een gepensioneerde kunsthistoricus die in 1986 afstudeerde, in 1988 het diploma Hoger Archiefambtenaar behaalde en daarna decennialang werkte in archieven, musea en bibliotheken in de automatisering en de dienstverlening. Nauwelijks een echt archief onder handen gehad, of een oorkonde getranscribeerd hebbend, maar wel met een specialisatie in familiearchief en paleografie; want opleiden konden zij wel in het Rijksarchief in Utrecht. Wat een heerlijkheid is het dan om na dit beroepsleven “vrij” onderzoek te mogen doen in weinig geraadpleegde archieven die zich nog in situ bevinden ook en waar, weliswaar op veilige afstand, een kopje koffie geserveerd wordt. De dag vloog voorbij voor deze buitenpromovendus aan de Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit Theologie en Godsdienstwetenschappen, afdeling Christendom en Ideeëngeschiedenis en inmiddels over de helft van het promotietraject.

Bij mijn tweede bezoek, midden in coronatijd, waren onderzoeksvraag, methodiek, theorie en corpus aan gewenste gegevens, (maar nog niet de presentatie) uitgekristalliseerd en helder omschreven. Ik wil de ruimtelijke concepten van de kerken, haar omgeving en inrichting analyseren, waar producten uit de werkplaatsen van Mengelberg nog aanwezig zijn, om zo het netwerk te ontcijferen waarin zij tot stand gekomen zijn. Deze geïntegreerde analyses plaats ik tegen de achtergrond van de ontwikkelingen in de kerkleer, de liturgie en devotie, het nationalisme en de in deze kringen gangbare Christelijke kunsttheorie, in een doorgaande lijn tot op heden. Kortom: “Wat was de boodschap van de kerk?”, “Wat is de boodschap van de kerk?” en “Wat wordt de boodschap van de kerk?”. En van nog groter belang: begreep, begrijpt of zal men deze boodschap ooit nog -willen- begrijpen?

Tabernakel en godslamp in Zutphen

Ons

erfgoed

Wat opvalt op het priesterkoor van de Zutphense Johannes de Doperkerk (meestal St. Jan genoemd) is dat er eigenlijk twee tabernakels aanwezig zijn. Aan de noordzijde werd tijdens de restauratie een nis gevonden zoals die in een aantal oude kerken, vooral in deze omgeving, gebruikt werd als bewaarplaats van het Allerheiligste. Voor de nis was een luikje met tralievenster en een kleine verhoging om voor aanbidding neer te knielen. De met fraai natuurstenen ornamenten gerestaureerde nis is nu de bewaarplaats van de monstrans.

Onder het middelste koorvenster bevindt zich op een klein altaar het tabernakel dat net als de godslamp afkomstig is uit de op 17 oktober 1838 ingewijde Waterstaatskerk in Brummen, welke enkele jaren na een luisterrijk gevierd eeuwfeest werd afgebroken. In 1961 verhuisden het tabernakel en de godslamp naar de nieuwe St. Andreaskerk, welke in maart 2016 aan de eredienst is onttrokken en thans als gezondheidscentrum in gebruik is. Het kleine altaar, waarop het tabernakel staat, is gemaakt van panelen van een kerkbank en heeft dienst gedaan als altaartafel tijdens de restauratiewerkzaamheden aan de St. Jan toen de

vieringen in de zuidbeuk plaatsvonden. Op beide deurtjes staan twee engelen afgebeeld met banieren waarop de bekende tekst van het lofgezag 'Adoro te devote, latens Deitas'. De altaarsteen met relieken van het vroegere Maria-altaar in de noordbeuk is in dit tafelblad opgenomen.

De fraaie neogotische en verzilverde godslamp hing destijds hoog aan het gewelf van de afgebroken Andreaskerk waarop tijdens de adventstijd met de vier kaarsen een bescheiden groenversiering werd aangebracht. In de randen vinden we de prachtige tekst 'QUAMDIE SUM IN MUNDO, SUM LUX MUNDI. JOAN IXV (zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht der wereld) uit het 9e hoofdstuk van de evangelist Johannes.

Wij zijn verblijd en dankbaar dat dit godsgeschenk binnen onze parochiegemeenschap HH. Twaalf Apostelen een waardige en liturgische plek heeft gevonden op het priesterkoor van ons eucharistisch centrum.

Wim Laurensse